

Wojewódzka Biblioteka Publiczna
im. Emanuela Smołki
w Opolu

POMAGAMY SOBIE W PRACY
Opolski kwartalnik informacyjno-metodyczny

Nr 4/2009 (Rocznik LIII)

Opole 2009

Zespół redakcyjny:

Małgorzata Bartoszevska
Joanna Czarkowska-Pasierbińska
Hanna Jamry
Agnieszka Halubiec
Violetta Łabędzka
Piotr Polus
Anna Śliwińska

Korekta:

Agnieszka Halubiec

ISSN 1427-8936

Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. Emanuela Smolki
45-081 Opole, ul. Piastowska 18-20
tel.red. 077/453-64-74
e-mail: wbp-opole@wbp.opole.pl

Pracownia Małej Poligrafii WBP w Opolu
Nakład 150 egz.

Spis treści

<i>Joanna Czarkowska-Pasierbińska</i> Funkcjonowanie Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Opolu	5
<i>Joanna Czarkowska-Pasierbińska</i> Działalność upowszechnieniowa i promocja opolskiego środowiska twórczego w WBP w Opolu	18
<i>Anna Śliwińska</i> Jubileusz Janiny Kościów	23
<i>Stanisława Giecewicz</i> Laudacja wygłoszona w czasie Jubileuszu Janiny Kościów.....	27
<i>Hanna Jamry.</i> Wszystko o mojej matce rozmowa z bibliotekarzem Sławomirem Horbowym o najnowszej książce „Moja Opoka”	31
<i>Katarzyna Ostrowska –Pałyga</i> Program Rozwoju Bibliotek na Opolszczyźnie (najważniejsze działania)	35
<i>Mirosława Wąsowicz</i> Rodzaje turystyki	39
<i>Ewa Ledwoń</i> ABC gmin powiatu opolskiego historia i współczesność Gminy Komprachcice	43
<i>Anna Jakubička</i> W orbicie wiedzy	48
<i>Łukasz Brudnik</i> Sprawozdanie z pobytu delegacji pracowników WBP w Opolu w bibliotekach w Białgorodzie	51
<i>Agnieszka Hałubiec</i> Książki na biblioteczną półkę przegląd nowości wydawniczych	53
<i>Hanna Jamry</i> Nowości o Śląsku Opolskim propozycje do księgozbioru podręcznego	58
Zapis czatu z Markiem Krajewskim	60

Joanna Czarkowska-Pasierbińska
Dział Udostępniania
WBP w Opolu

FUNKCJONOWANIE WOJEWÓDZKIEJ BIBLIOTEKI PUBLICZNEJ W OPOLU

Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Opolu, która od 2006 roku ma status publicznej biblioteki naukowej, pełni rolę centralnej biblioteki dla regionu, która gromadzi zbiory, udostępnia je, prowadzi działalność informacyjną i szkoleniową, prowadzi działalność kulturalną, edukacyjną i promocyjną. Biblioteka sprawuje również nadzór merytoryczny nad siecią publicznych bibliotek samorządowych w województwie. Realizuje również zadania powiatowe zlecone przez Starostwo Opolskie.

BAZA LOKALOWA I WYPOSAŻENIE

Główna siedziba Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Opolu mieści się przy ul. Piastowskiej 18-20. Zajmuje cztery budynki, w których mieszczą się:

– ul. Piastowska 18 i 19 – Wypożyczalnia Zbiorów Naukowych, Czytelnia Główna, magazyny, Dział Informacyjno-Bibliograficzny, Oddział Zbiorów Specjalnych i Zabytkowych, Dział Gromadzenia, Opracowania i Katalogów, Archiwum

– ul. Piastowska 20 a – dyrekcja, sekretariat, Dział Finansowo-Księgowy, kadry, Dział Instrukcyjno-Metodyczny, Dział Wspomagania Procesów Bibliotecznych, Galeria WuPePe, sala konferencyjna, sala wykładowa

– ul. Piastowska 20 b – Dział Organizacyjno-Administracyjny, poligrafia

Poza siedzibą główną zlokalizowane są:

Oddział Zbiorów Obcojęzycznych – pl. Kopernika 10

Oddział Muzyczny – Rynek 1

Biblioteka Austriacka – Österreich Bibliothek – pl. Piłsudskiego 5

Introligatornia – ul. Jagiellonów 4

Oddział Rogów (zamek i „Dom pod Kogutkiem”) – Rogów Opolski.

Większość budynków jest własnością biblioteki, z wyjątkiem lokali zajmowanych przez:

- Oddział Zbiorów Obcojęzycznych;
- Oddział Muzyczny;
- Introligatornię.

Lokale biblioteczne są w dobrym stanie technicznym, wyremontowane w czasie ostatnich 10 lat, wyposażone w nowe meble oraz sprzęt biurowy i techniczny (kserokopiarki). W większości spełniają warunki, jakim powinny odpowiadać nowoczesne placówki biblioteczne, chociaż lokale Oddziału Zbiorów Obcojęzycznych, Oddziału Muzycznego i Biblioteki Austriackiej są ciasne, co ogranicza rozwój działalności w tych placówkach. Brak sali na około 100 miejsc na spotkania autorskie, odczyty, konferencje, koncerty.

Wojewódzka Biblioteka Publiczna posiada ogółem 93 komputery, w tym;

– dla pracowników – 58 (z dostępem do internetu – 55)

– dla czytelników – 35 (z dostępem do internetu – 18)

PRACOWNICY

Stan zatrudnienia na koniec roku 2008 – 97, w tym 33 osoby w niepełnym wymiarze godzin.

Pracownicy merytoryczni – 49, w tym 10 osób w niepełnym wymiarze godzin

Pracownicy administracji i obsługi – 48 (administracja – 20 osób, obsługa 28 osób).

Wykształcenie pracowników działalności podstawowej:

- wyższe – 35 (w tym bibliotekarskie – 23)
- studium bibliotekarskie – 8;
- średnie – 5;
- podstawowe – 1.

W 2008 roku dokształcało się 5 pracowników.

Stanowiska kwalifikacyjne pracowników merytorycznych:

- starszy kustosz – 15;
- kustosz – 4;
- starszy bibliotekarz – 7;
- bibliotekarz – 1;
- młodszy bibliotekarz – 15;
- starszy specjalista – 2;
- magazynier – 5.

Staż pracy pracowników merytorycznych:

- do 5 lat – 14;
- do 10 lat – 4;
- do 20 lat – 5;
- do 30 lat – 9;
- powyżej 30 lat – 17.

ZBIORY

Zbiory biblioteki liczyły na koniec roku 2008 288.167 jedn. inwentarzowych, w tym:

– księgozbiór	190.145
– czasopisma	10.844
– zbiory specjalne	87.178

w tym audiowizualne 48.687

Zbiory biblioteki powstawały systematycznie przez kilkadziesiąt lat dzięki zakupom nowości w księgarniach, zakupom antykwarycznym, na aukcjach, od osób prywatnych oraz darom.

Księgozbiór ogólny – to księgozbiór

naukowy i popularnonaukowy, w którym dominuje literatura z zakresu nauk humanistycznych i społecznych. W księgozbiórce podręcznym, jest wiele cennych pozycji wydanych w XIX w. z literatury, historii i nauki o książce. Na szczególną uwagę zasługuje kolekcja książek (XIX, pocz. XX w.), pochodzących z kolegium franciszkańskiego w Nysie, zawierająca wiele cennych pozycji z historii Śląska, m.in. monografie miast śląskich.

Zbiory regionalne – tworzą książki, czasopisma i dokumenty elektroniczne w języku polskim i niemieckim, dotyczące Śląska, ze szczególnym uwzględnieniem Śląska Opolskiego, w których najstarsze wydawnictwa pochodzą z początku wieku XIX.

Zbiory obcojęzyczne – to współczesne książki, podręczniki, płyty, przede wszystkim w języku angielskim, niemieckim i francuskim oraz podręczniki do nauki tych języków.

Czasopisma – rokrocznie biblioteka prenumeruje około 600 tytułów czasopism i wydawnictw ciągłych. W celu ochrony czasopism, ich uzupełniania oraz oszczędności miejsca w magazynach, czasopisma wielkoformatowe oraz bieżące tytuły czasopism regionalnych przenoszone są na mikrofilmy.

Zbiory specjalne – są bogate i zróżnicowane. W ich skład wchodzi:

– **zbiory sztuki** – albumy malarstwa, architektury, rzeźby, grafiki, rysunku i sztuki użytkowej,

– **kartografia współczesna** – atlasy, mapy, plany miast, najstarsze z końca XIX w.,

– **zbiory muzyczne** – płyty analogowe (zbiór archiwalny), płyty CD z nagraniami muzyki klasycznej i rozrywkowej oraz zbiór nut,

– **mikrofilmy** – czasopisma polskie

i niemieckie, także XIX-wieczne oraz z mikrofilmowane starodruki, ze zbiorów WBP,

– **druki ulotne** – z okresu powstań śląskich i plebiscytu,

– **fotografie** – dokumentacja fotograficzna działalności WBP, począwszy od lat 60., także zbiór szklanych klisz fotograficznych przedstawiających Opole z początku XX w.

– **pocztówki** – widoki miast, przede wszystkim, śląskich,

– **dokumenty życia społecznego** – plakaty, afisze, zaproszenia, druki okolicznościowe itp. z terenu Opola i województwa,

– **książka mówiona** – nagrania literatury pięknej i popularnonaukowej na kasetach magnetofonowych i płytach CD, przeznaczone głównie dla osób niewidomych, niedowiszących i dyslektyków,

– **ekslibrisy** – bibliotek i osób prywatnych, wydane po 1945 r.

Najcenniejszą grupę zbiorów WBP stanowią zbiory zabytkowe przechowywane w zamku w Rogowie Opolskim. Są to:

– **starodruki** – książki wydane w latach 1500–1800, pochodzą z polskich i europejskich oficyn wydawniczych, w tym wiele dot. Śląska, oraz 4 inkunabuly (druki sprzed roku 1500), z najcenniejszym „Missale Vratislaviense”, wydanym przez Piotra Schöffera w Moguncji w 1499 r.,

– **rękopisy** – dokumenty pergaminowe, akta kościelne, miejskie, szkolne, statuty miast śląskich, zespoły archiwalne rodzinne, kroniki, pamiętniki, korespondencja.

– **kartografia zabytkowa** – atlasy, mapy plany miast, wydane przed r.1850, najstarsze pochodzą z XVI w., w zbiorach jest wiele map z XVIII w., pięknie

ilustrowanych,

– **grafika zabytkowa** – prace powstałe w pracowniach mistrzów niderlandzkich, francuskich, niemieckich i włoskich, najstarsze miedzioryty pochodzą z 1590 r.

Zbiory zabytkowe WBP, część unikatowych zbiorów XIX w. oraz z początków XX wieku wchodzi w skład **Narodowego Zasobu Bibliotecznego** i podlegają szczególnej ochronie.

Gromadzenie zbiorów regionalnych jest priorytetowym zadaniem WBP. Nasze zbiory regionalne to obszerna i cenna dokumentacja dziejów, kultury i życia społecznego od czasów najdawniejszych do współczesności.

Zbiory biblioteczne WBP służą nie tylko mieszkańcom Opola, w ramach wypożyczeń międzybibliotecznych są udostępniane bibliotekom w województwie i kraju.

Większość zbiorów jest wprowadzona do katalogu komputerowego, można też przeglądać je w internecie.

UDOSTĘPNIANIE

Wojewódzka Biblioteka Publiczna udostępnia swoje zbiory w Dziale Udostępniania przez agendy, usytuowane przy ul. Piastowskiej i na terenie miasta oraz w Dziale Informacyjno-Bibliograficznym:

Wypożyczalnia Zbiorów Naukowych – wypożycza książki z księgozbioru ogólnego

Czytelnia Główna – udostępnia na miejscu księgozbiór podręczny, czasopisma, zbiory regionalne i specjalne, przyjmuje zamówienia na wypożyczenia międzybiblioteczne – sprowadzanie zbiorów z kraju i zagranicy

Czytelnia internetowa – dysponuje 10 stanowiskami komputerowymi z możliwością drukowania i skanowania

Oddział Zbiorów Obcojęzycznych – udostępnia zbiory w jęz.angielskim, francuskim i in.

Oddział Muzyczny – udostępnia księgozbiór muzyczny, nuty, płyty analogowe i CD

Biblioteka Austriacka – Österreich Bibliothek – utworzona w 1993 roku w porozumieniu z rządem Republiki Austrii, udostępnia literaturę austriacką oraz krajów niemieckojęzycznych w języku oryginału

Czytelnia Działu Informacyjno-Bibliograficznego – udostępnia księgozbiór podręczny, bibliografie, informatory, bazy informacyjne komputerowe własne i zakupione

Czytelnia w zamku w Rogowie Opolskim – udostępnia na miejscu księgozbiór specjalistyczny i zbiory zabytkowe przechowywane w zamku.

W 2008 roku odwiedziło wszystkie agendy WBP 102.979 osób. Stałych zarejestrowanych czytelników było 8.369. Wypożyczyli oni w czytelniach i wypożyczalniach 508.654 jedn. inwentarzowych zbiorów.

Użytkownikami naszych zbiorów są przede wszystkim osoby uczące się i doksztalcające na różnych poziomach kształcenia. Ze względu na charakter zbiorów (bogate zbiory regionalne i zabytkowe) wśród użytkowników jest wielu pracowników naukowych, hobbystów, historyków –amatorów. Rośnie liczba osób zainteresowanych literaturą piękną.

Z myślą o czytelnikach i ich wygodzie, prócz już istniejącej możliwości zamawiania książek przez internet, wprowadziliśmy możliwość rezerwowania książek i powiadamiania o ich zwrocie pocztą elektroniczną bądź telefonicznie. Czytelnicy mogą również drogą elektroniczną

proponować książki do zakupu. Ostatnio wprowadzonym udogodnieniem dla czytelników jest możliwość przeglądania w sieci katalogu zbiorów muzycznych biblioteki.

Osoby niepełnosprawne mogą korzystać z agend przy ul. Piastowskiej 18, gdzie nie ma barier architektonicznych, jest winda i wydzielona toaleta. Za pośrednictwem wypożyczalni przy ul. Piastowskiej mogą wypożyczać także zbiory Biblioteki Austriackiej i Oddziału Zbiorów Obcojęzycznych.

W Czytelni i Dziale Informacyjno-Bibliograficznym czytelnicy mogą korzystać z bezprzewodowego internetu.

Dzięki rozbudowaniu strony internetowej biblioteki, czytelnicy mogą umieszczać swoje komentarze nt. funkcjonowania biblioteki, w BLOGU mogą wypowiadać swoje opinie na temat przeczytanych książek, a w czasie chatów organizowanych przed spotkaniami autorskimi zadawać pytania zapraszającym twórcom.

PROMOCJA KSIĄŻKI, BIBLIOTEKI I CZYTELNICTWA

Jedną z najważniejszych form działalności naszej biblioteki jest promocja zbiorów, literatury oraz samej biblioteki i jej usług.

Spotkania autorskie – WBP jest organizatorem spotkań w bibliotekach samorządowych województwa i samej WBP. W 2008 roku odbyło się ich 99. Gościli u nas m.im. Olga Tokarczuk, Janusz Wiśniewski, Jerzy Stuhr, Maria Czubaszek, Izabela Sowa, Krzysztof Petek, Dariusz Michalski oraz niemal wszyscy poeci i pisarze opolscy: Jacek Gutorow, Harry Duda, Tadeusz Soroczyński, Zygmunt Dmochowski, Jan Goczol, Edmund Borzemski, Jacek Podsiadło, Tomasz

Różycki, Irena Wyczółkowska, Elżbieta Lisak-Duda i in. Były również spotkania z opolskimi naukowcami, autorami popularnych książek: prof. dr hab. Dorota Simonides i Stanisławem S. Nicieją.

Promocje książek

- promocja powieści Olgi Tokarczuk „*Bieguni*”
- promocja książki Andrzej Hamady „*Architektura Opola wpisana w dzieje miasta*”
- promocja książki Jerzego Stuhra „*Ucieczka do przodu! Jerzy Stuhr od A-do W wywiadach Marii Malatyńskiej*”
- promocja tomiku poezji „*Ile od siebie*”.

Wystawy – liczne wystawy eksponowane są w Galerii WuBePc oraz w galeriach przy ul. Piastowskiej 18. Są to wystawy własne i wypożyczone. Udostępniamy również miejsce na wystawy instytucji i stowarzyszeń współpracujących z Wojewódzką Biblioteką Publiczną. W 2008 roku zorganizowano 27 wystaw, m.in.:

- „*Reminiscencje Kresowe*” – wystawa fotografii Alicji Zbyryt i Stanisława Wierzgonia (ze Wspólnotą Polską, Towarzystwem Miłośników Lwowa i Kresów Południowo-Wschodnich i Związku Potoczan)
- „*Warto marzyć*” – wystawa poświęcona Jonaszowi Kofcie (w 20. rocznicę śmierci)
- „*Alfons Mucha – życie i twórczość*”
- „*Grafika francuska w zbiorach WBP*” (w cyklu „*To, co najcenniejsze*”, w ramach Tygodnia Bibliotek)
- „*Kronika działalności WBP w roku 2007*”
- „*Rafał Urban – wieczny wędrowiec*”
- „*Polska-Francja. Współpraca*”

– „*Przyjaźń – Fascynacje*” (wspólnie z Towarzystwem Przyjaźni Polsko-Francuskiej w Opolu)

- „*65. Polsko-Amerykański Salon Artystyczny*” – wystawa plakatów i rysunków opolskiego plastyka Ryszarda Drucha, obecnie mieszkańca Trenton, USA
- „*Barwy i kształty*” – wystawa twórczości pacjentów szpitala neuropsychiatrycznego w Opolu (impreza cykliczna, co roku we wrześniu)
- „*Biblia w grafice*”
- „*Wstań, Polsko moja*” – wystawa z okazji 90. rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości
- „*Antonio Vivaldi w zbiorach Oddziału Muzycznego WBP*”
- „*Istny szal kabaretowy. Kabaret polski w latach 1905-1945*” (wspólnie z Muzeum Teatralnym w Warszawie)
- „*Anioły*” – wystawa świąteczna.

Wystawy objazdowe – przygotowane przez WBP, wypożyczane do bibliotek samorządowych w województwie

- *Pisarze w karykaturze*
- *Zwierciadło swoich czasów. Historia pocztówki*
- *Wszyscy kochamy misie.*

Wystawa stała w zamku w Rogowie Opolskim przedstawia historię książki, ze szczególnym uwzględnieniem dziejów książki wydawanej na Śląsku.

Imprezy okolicznościowe

- „*Muzyka na Wielki Post*” – koncert pieśni w wykonaniu chóru Cantores Opolicenses „*Legenda*” pod dyr. Elżbiety Willim, słowo wiążące Barbara Mażak;
- „*Pamiętajcie o ogrodach*” – wieczór poezji i piosenek Jonasza Kofty wspólnie z Estradą Polską);
- „*Aria pożegnalna*” – wieczór poezji Zbigniewa Herberta w wykonaniu Jerzego Zelnika;

– wieczór z okazji 90. rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości – wykład prof. UO dr hab. Marka Masnyka i występ chóru „Oktoich” z Wrocławia, w repertuarze historycznych pieśni patriotycznych

– „Jan od biedronki” – wieczór poezji ks. Jana Twardowskiego w interpretacji Anny Seniuk.

Imprezy cykliczne

Wiosna Austriacka – organizowana wspólnie z Generalnym Konsulatem Republiki Austrii w Krakowie, w okresie marzec – maj. Imprezy odbywają się w Bibliotece Austriackiej, czytelni WBP, Filharmonii Opolskiej, Nauczycielskim Kolegium Języków Obcych,

wystawa „Współczesna austriacka literatura kobieca w zbiorach Biblioteki Austriackiej,

warsztaty na temat współczesnej austriackiej literatury kobiecej, prowadzone przez Raimunda Schecka, lektora z Wrocławia,

monolog wg Ingeborg Bachman „Auf diesem dunkelden Stern” (Na ciemniejącej gwiazdzie) w wykonaniu Maren Rahman,

finał XI edycji konkursu „Austria – kraj i mieszkańcy”,

wystawa malarstwa Lucji Radwan i koncert zespołu Stringtango Floriana Wilschera (skrzypce) i Martina Wesely (gitara),

wystawa grafiki Geralda Pechoca „Słowackie impresje”,

koncert duetu fortepianowego „Theiner&Breitner”,

spotkanie autorskie z Karlem Markussem Gaussem,

wystawa fotografii Iwony Schmidt „Żydowski Wiedeń”.

Dni Kultury Niemieckiej – organizowane przez Towarzystwo Społeczno Kulturalne Niemców na Śląsku Opolskim, w okresie od września do listopada, w które włączają się instytucje kulturalne i naukowe Opola

wystawa „DIALOG” – zwierciadło stosunków polsko-niemieckich, połączona z wykładem dr Aleksandry Trzcielińskiej-Polus na temat aktualnych stosunków polsko-niemieckich

wystawa rysunków i książek dla dzieci Helme Heine (z Goethe Institut w Krakowie)

wystawa „Widoki Renu” – grafika i książki ze zbiorów Landesbibliothekszentrum w Koblencji, Nadrenia-Palatinat.

IV Dni Książki Śląskiej – organizowane co 2 lata

wystawa „Monografie miejscowości na Śląsku”

konferencja poświęcona monografiom miejscowości woj. opolskiego, z udziałem naukowców z Instytutu Śląskiego i Uniwersytetu Opolskiego

przeгляд nowości wydawniczych o Śląsku – prezentacja wydawców ze Śląska

spotkania poetów opolskich w bibliotekach samorządowych województwa.

Konferencje

konferencja ogólnopolska „Zbiory i zasoby informacyjne bibliotek publicznych wobec aktualnych zmian kulturowych i technologicznych” zorganizowana wspólnie z Zarządem Głównym Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich.

Dyskusyjne Kluby Książki

Wojewódzka Biblioteka Publiczna jest koordynatorem 22 Dyskusyjnych Klubów Książki, które działają w bibliotekach samorządowych województwa.

Organizuje spotkania autorskie, szko-

lenia dla moderatorów klubów, rozprawia materiały informacyjne.

Konkursy

III Konkurs Recytatorski dla Dzieci w Języku Angielskim.

Lekcje biblioteczne i wycieczki do biblioteki – organizowane dla dzieci i młodzieży z Opola i całego województwa, przez agendy Działu Udostępniania i Dział Informacyjno-Bibliograficzny. Uczestnicy zapoznają się z działalnością biblioteki, poznają jej zbiory, uczą korzystania z katalogów i innych źródeł informacji, poznają historię regionu. W ubiegłym roku WBP zleciła realizację filmu o **Wojewódzkiej Bibliotece w Opolu**, który wyświetlany jest obecnie w czasie lekcji bibliotecznych, stanowiąc atrakcyjny element edukacji.

W 2008 roku odbyło się 63 lekcje biblioteczne 30 projekcji filmowych 14 wycieczek do biblioteki, w których wzięło udział 2.115 osób.

Kursy Języka Niemieckiego – w Bibliotece Austriackiej, na różnych poziomach zaawansowania, prowadzone przez pracownika Biblioteki, posiadającego uprawnienia.

We wszystkich imprezach organizowanych przez WBP w 2008 roku uczestniczyły 14.693 osoby.

DZIAŁALNOŚĆ WYDAWNICZA

Wojewódzka Biblioteka Publiczna od kilkudziesięciu lat kontynuuje działalność wydawniczą. W dotychczasowym dorobku ma katalogi zbiorów i wystaw, bibliografie i poradniki bibliograficzne, liczne materiały informacyjne, materiały pokonferencyjne, tomiki poezji, wspomnienia, druki okolicznościowe, kalendarze, reprinty, druki bibliofilskie itd.

Od 1957 roku WBP wydaje czasopismo dla bibliotekarzy „Pomagamy sobie w pracy”.

Od 1973 roku ukazuje się rocznik „Działalność bibliotek publicznych w województwie opolskim w roku...”

Co roku ukazuje się „Kalendarz rocznic i wydarzeń” oraz informator o aktualnym laureacie Nagrody Nobla w dziedzinie literatury. WBP jest również współwydawcą książek z innymi instytucjami kulturalnymi i naukowymi Opola.

W 2008 r. wydaliśmy:

wydawnictwa własne:

– *Bibliografia powiatu ziemskiego opolskiego 2006*

– *Marszałek Józef Piłsudski w twierdzy magdeburskiej 1917/1918*

– *Jean-Marie Gustave Le Clezio: literacka Nagroda Nobla 2008*

– *Poeci osobni: Jacek Gutorow, Paweł Marcinkiewicz, Jacek Podsiadło, Tomasz Różycki. Informator biobibliograficzny*

– *Kalendarz rocznic i wydarzeń 2008*

– *Öffentliche Woiwodschaftsbibliothek in Opole. Schloss- und Parkanlage zu Rogau (informator)*

– *Działalność bibliotek publicznych w województwie opolskim w 2007 roku*

– *Pomagamy sobie w pracy 2008 nr 1-4*

jako współwydawca:

– *Harry Duda: Wiersze amerykańskie*

– *Adam Wierciński: Głowy opolskie.*

Cz.2

– *Studia Śląskie, t.67*

– *Franciszek Jonderko: Społeczne uwarunkowania budownictwa mieszkaniowego na Śląsku Opolskim*

– *Słownik gwar śląskich, t.9*

– *Janusz Sawczuk: Od status quo do planu Kohla.*

DZIAŁALNOŚĆ INFORMACYJNO-BIBLIOGRAFICZNA

WBP w Opolu realizuje swe funkcje dwukierunkowo:

- prowadzi bieżącą obsługę informacyjną użytkowników w zakresie uniwersalnym, udzielając pomocy w poszukiwaniach bibliotecznych i bibliograficznych związanych z kształceniem, pracą zawodową lub naukową,

- jako ośrodek wiedzy i informacji o regionie tworzy warsztat informacyjny dokumentujący i rejestrujący wszystkie aspekty życia regionu opolskiego.

Potrzeby informacyjne użytkowników – kwerendy, są realizowane bezpośrednio w bibliotece, telefonicznie, pisemnie i drogą elektroniczną. Różnorodne zainteresowania użytkowników ilustrują tematy realizowanych kwerend:

Stobrawski Park Krajobrazowy, Mobbing, Rola bajki terapeutycznej w leczeniu narwic, Tolcrancja w islamie, Psychologia plotki, Alokacja, dobór, selekcja kadr pracowniczych, Katastrofy budowlane, Związek Fliriański, Protektorat Czech i Moraw, Etymologia terminu „goniec”, Historia Mąkoszyc, Objawienie Maryjne w Japonii, Ludger Richmann – lekarz i in.

Warunkiem zaspokojenia potrzeb informacyjnych wszystkich użytkowników jest reagujący na zmiany, poddawany stałym aktualizacjom i unowocześnieniom specjalistyczny warsztat informacyjny, na który składają się:

- księgozbiór podręczny – wydawnictwa informacyjne bibliograficzne, kompendia z różnych dziedzin wiedzy, czasopisma,

- katalogi i kartoteki.

Komputeryzacja pozwoliła unowocześnić warsztat przez zastąpienie tradycyjnych katalogów i kartotek bazami danych

na nośnikach elektronicznych.

Bazy własne:

- KATALOG ZBIORÓW WBP

- WOJEWÓDZTWO OPOLSKIE –

stanowi bank informacji o Opolszczyźnie, jej historii, gospodarce, kulturze, nauce itd. Baza oprócz informacji bieżącej jest podstawą do redagowania i wydawania roczników bibliografii regionalnych

Bibliografii Województwa Opolskiego

Bibliografii Powiatu Opolskiego Ziemskiego

- KARTOTEKA ZAGADNIENIOWA – bibliograficzna baza danych o charakterze uniwersalnym, daje możliwość wyszukiwania informacji na wszystkie interesujące użytkowników tematy

- DOKUMENTY ŻYCIA SPOŁECZNEGO – zbiór dokumentów ulotnych rejestrujących wydarzenia w Opolu (katalogi, plakaty, programy, zaproszenia, kalendarze imprez, jednodniówki itp.)

Dział Informacyjno-Bibliograficzny prowadzi **Punkt Informacji o Unii Europejskiej** ze specjalistycznym księgozbiorem, czasopismami, zestawieniami bibliograficznymi i materiałami informacyjnymi.

Przy dziale od dwóch lat działa **Punkt Informacji Prawnej**, zorganizowany przy pomocy Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Opolskiego. Studenci – prawnicy udzielają informacji dot. kwestii prawnych, co tydzień, we wtorki. Służą im do tego informacyjne bazy prawnicze LEX, LEGALIS, INFOR-LEX.

W ramach koordynacji działalności informacyjnej w bibliotekach samorządowych Dział Informacyjno-Bibliograficzny prowadzi działalność edukacyjną. Dla bibliotekarzy organizowane są szkolenia specjalistyczne w oparciu o kolejne wyda-

nia instrukcji „Działalność informacyjna bibliotek publicznych województwa opolskiego”.

Dział Informacyjno-Bibliograficzny przygotowuje młodzież gimnazjów, liceów, studentów do korzystania z katalogów i baz informacyjnych biblioteki, informując również o zbiorach biblioteki i usługach jakie świadczy, podczas lekcji bibliotecznych i wycieczek do biblioteki.

DZIAŁALNOŚĆ INSTRUKCYJNO-METODYCZNA

Działalność instrukcyjno-metodyczna prowadzona przez WBP w Opolu ma charakter ponadlokalny i obejmuje następujące zagadnienia:

1. sprawowanie nadzoru metrytorycznego nad działalnością bibliotek publicznych w woj. opolskim w zakresie:

- gromadzenia, opracowania, przechowywania i udostępniania zbiorów,
- sporządzania i rozpowszechniania informacji bibliograficznych i dokumentacyjnych,
- doszkalania i doskonalenia zawodowego pracowników bibliotek,
- wymiany oraz przechowywania materiałów bibliotecznych i informacji.

2. udzielanie pomocy instrukcyjno-metodycznej i porad z zakresu działalności bibliotecznej,

3. prowadzenie szkoleń, kursów, warsztatów, konferencji metodycznych dla bibliotekarzy, kierowników i dyrektorów bibliotek,

4. analizowanie stanu, organizacji i rozmieszczenia bibliotek publicznych oraz formułowanie i przedstawianie władzom samorządowym propozycji zmian w tym zakresie,

5. wystawianie opinii o bibliotekach na wniosek władz samorządowych,

6. opracowywanie pomocy metodycznych i szkoleniowych,

7. prowadzenie wojewódzkiej informacji statystycznej i analitycznej o bibliotekach,

8. opracowywanie informacji o bibliotekach publicznych, czytelnictwie, udostępnianiu itp.

9. pomoc w organizowaniu spotkań autorskich, odczytów, wystaw, konkursów i innych form inspirujących czytelnictwo i promocję bibliotek.

Działalność ta jest realizowana przez bezpośredni kontakt z bibliotekami publicznymi.

W 2008 roku m.in.

– przyjęto z 322 bibliotek i 33 oddziałów dla dzieci sprawozdania statystyczne GUS K-03, na podstawie których wykonano obliczenia i zestawienia zbiorcze (wg gmin i wg powiatów).

– przyjęto z 72 bibliotek stopnia podstawowego analizy opisowe z działalności bibliotek publicznych, na ich podstawie sporządzono całościową analizę działalności bibliotek w roku 2007,

– sporządzono zestawienie zbiorcze z 72 bibliotek za lata 2003-2007 w układzie : czytelnicy, wypożyczenia, zakup książek,

– przeprowadzono obliczenia za rok 2007 wskaźników efektywności, obciążenia usługami i bazy materialno-organizacyjnej bibliotek,

– sporządzono sprawozdanie z działalności WBP w roku 2007 i I półroczu roku 2008 (dla UMWO),

– sporządzono analizę opisową wraz z danymi statystycznymi dotyczącymi działalności bibliotek publicznych w roku 2007 (dla MKiDN)

– przygotowano sprawozdanie z realizacji przez WBP zadań powiatowych

w roku 2007 i I półroczu roku 2008 (dla Starostwa Opolskiego),

– instruktorzy WBP zrealizowali 329 wyjazdów do bibliotek samorządowych w województwie,

– udzielono 245 konsultacji dot. m.in. realizacji dotacji MKiDN, instalacji i konfiguracji programów filtracyjnych, osobowości prawnej bibliotek, organizacji Dyskusyjnych Klubów Książki w bibliotekach itp.,

– przekazano do bibliotek 303 różnego rodzaju pomoce metodyczne oraz inne materiały przydatne w pracy bibliotek, w tym m.in. 20 płyt z przykładową analizą SWOT,

– podjęto interwencje w gminie Skarbmierz (w sprawie właściwych zapisów w statucie biblioteki) i gminie Zębówice (w sprawie ponownego uruchomienia Filii w Radawiu),

– przeprowadzono kurs dla nowo zatrudnionych bibliotekarzy oraz szkolenia (m.in. „Promocja, public relations w bibliotece”, „Komputer w bibliotece – Excel”, „Liternet – związki internetu z literaturą”, „Praca z czytelnikiem opornym w bibliotece”, „Potrzeby czytelnicze seniorów”, „Komunikacja interpersonalna i asertywność”, „Wolontariat w bibliotece- aspekty prawne”),

– opracowano i skierowano do Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich obszerną informację dotyczącą zakresu proponowanych zmian w Ustawie o bibliotekach,

– przygotowano informację dot. promocji opolskiego środowiska literackiego,

– sporządzono informację w sprawie dostępu bibliotek do internetu (dla WUS).

WSPÓLPRACA ZAGRANICZNA

Wojewódzka Biblioteka Publiczna współpracuje z następującymi bibliotekami zagranicznymi:

– Południowoczeską Biblioteką Naukową w Czeskich Budziejowicach (Czechy) – od 1.1980-1990, 2003 – nadal

– Państwową Publiczną Biblioteką Naukową w Białgorodzie (Rosja) – od 1985 r.

– Obwodową Publiczną Biblioteką Naukową w Iwano-Frankiwsku (Ukraina) – od 2005 r.

– Biblioteką Komitatu im. Vörosmary Mihalya w Szekésfehérvar (Węgry) – od 2002 r.

– Państwową Biblioteką Naukową w Bańskiej Bystrzycy (Słowacja) – od 1974 r.

– Landesbibliothekszentrum Rheinland-Pfalz w Koblencji (Niemcy) – od 2005 r.

– Środkowoczeską Biblioteką Naukową w Kladnem (Czechy) – od 2008 r.

Zakres współpracy:

– wymiana zbiorów książek, wybranych tytułów czasopism, płyt,

– wymienne wizyty pracowników, oficjalne i robocze spotkania bibliotekarzy, staże przywarsztatowe, wymiana doświadczeń,

– organizacja wystawa promujących biblioteki, zbiory i usługi,

– wzajemny udział w konferencjach, seminariach i różnorodnych wydarzeniach kulturalnych i naukowych.

Wymiana zbiorów, sponsorowanie wydawnictw, pozyskiwanie książek do zbiorów obcojęzycznych to efekty współpracy z:

– Herder Institut e.V w Marburgu

– Martin Opitz Bibliothek w Herne

– Stiftung Haus Oberschlesien w Ratingen-Hösel

– Goethe Institut w Krakowie.

Współpraca z Konsulatem Generalnym Republiki Austrii w Krakowie i Instytutem Kultury Austriackiej w Warszawie to:

– zakup zbiorów do Biblioteki Austriackiej.

– stypendia zagraniczne dla pracowników BA,

– organizacja imprez kulturalnych: spotkań autorskich, koncertów, wystaw, prelekcji itp.

W 2008 roku bibliotekarze WBP wyjeżdżali do Południowoczeskiej Biblioteki Naukowej w Czeskich Budziejowicach i do Biblioteki Komitatu im. Vörosmary Mihalya w Szekéshérvár.

W Opolu gościła dyrektor Środkowoczeskiej Biblioteki Naukowej w Kladnem i delegacja z Landesbibliothekszentrum Rheinland-Pfalz z Koblencji.

INWESTYCJE

W latach 2006-2008 Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Opolu zainwestowała w rozwój infrastruktury bibliotecznej znaczne środki (ok. 2.300.000 zł). Przyczyniło się to do poprawy warunków lokalowych, korzystania ze zbiorów, udogodnień dla czytelników, ułatwiło dostęp do informacji.

W latach tych wykonano m.in.

a. prace remontowe w Rogowie Opolskim:

– wyremontowano i wyposażono sale konferencyjne w zamku

– wyremontowano i wyposażono „Dom pod Kogutkiem”

– uporządkowano teren wokół zamku, wyremontowano część murów

– poddano konserwacji elementy architektury ogrodowej w parku

– wykonano ogrodzenie i oświetlenie terenu wokół zamku

– wykonano całkowicie nową, nowoczesną aranżację stałej wystawy w zamku, wyposażono ją w estetyczne gabloty i oświetlenie

– zmodernizowano telewizję przemysłową i rozbudowano sić kamer

b. prace remontowe w WBP w Opolu:

– wykonano remonty dachów w budynkach przy ul. Piastowskiej 18-20

– wymieniono stolarkę okienną i drzwiową w Bibliotece Austriackiej

– wyremontowano pomieszczenia intrologatorni

– pomalowano pomieszczenia Biblioteki Austriackiej i salę konferencyjną.

W zakresie informatyzacji:

– położono nową sieć komputerową w WBP

– zainstalowano system OPAC wypożyczalni

– zakupiono bazę prawniczą – Polskie Prawo Gospodarcze INFOR-LEX

– zakupiono aktualizację systemu prawniczego LEX OMEGA + Komentarze i Serwis Prawa Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

W 2008 r.

a. prace remontowe

– pomalowano pomieszczenia wypożyczalni, magazynów, klatki schodowej w budynkach przy ul. Piastowskiej 18-20

– zainstalowano nagłośnienie w czyteln i sali konferencyjnej

b. informatyzacja

– zainstalowano system OPAC na stronie internetowej biblioteki

– zakupiono i zaktualizowano oprogramowanie antywirusowe

– utworzono bezprzewodowy dostęp do internetu w czyteln i Dziale Informa-

cyjno-Bibliograficznym

- zniszczono i wzbogacono stronę www biblioteki
- zakupiono skaner do mikrofilmów i kolorową kserokopiarkę do poligrafii
- rozpoczęto wstępne prace dot. utworzenia biblioteki cyfrowej.

FINANSE

Na budżet Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Opolu roku 2008 składały się:

1. przyznana dotacja organizatora na rok 2008 – 4.945.000
2. zaplanowane przychody własne – 492.538,77 zł
3. środki finansowe pozyskane w ramach programów operacyjnych Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego – 142.283,16 zł.

WNIOSKI

Wojewódzka Biblioteka Publiczna jest nowoczesną, dobrze wyposażoną i zorganizowaną placówką biblioteczną. Ma zaplecze w postaci Stacji Małej Poligrafii z urządzeniami poligraficznymi i reprograficznymi oraz introligatornię. Uniezależnia to bibliotekę, w ogromnym stopniu, od kosztownych zleceń zewnętrznych na wydawnictwa własne.

Zamek w Rogowie wraz z „Domem pod Kogutkiem” stanowią bazę konferencyjno-noclegową, umożliwiającą organizowanie narad, konferencji, zjazdów, imprez, przyjmowanie gości i delegacji zagranicznych odwiedzających bibliotekę.

WBP ma dobrze wykształconą, fachową, z dużym doświadczeniem, stabilną, gotową do podejmowania nowych wyzwań, stale doszkalcącą się kadrę bibliotekarzy.

Bogate i zróżnicowane zbiory (z dużą

liczbą zbiorów specjalnych i zabytkowych) są gromadzone w sposób przemyślany od lat kilkudziesięciu. Część najcenniejszych zbiorów (starodruki, rękopisy, grafika i kartografia zabytkowa, druki ulotne, część zbiorów regionalnych) wchodzi w skład Narodowego Zasobu Bibliotecznego. Zbiory regionalne, dotyczące Śląska, należą do najbogatszych w Opolu. Zbiór literatury obcojęzycznej, zwłaszcza w języku niemieckim, ma wiele cennych i rzadkich pozycji i systematycznie uzupełniany jest nowościami.

Procesy biblioteczne w bibliotece są skomputeryzowane. Biblioteka pracuje w zintegrowanym systemie bibliotecznym SOWA. Przeważająca większość zbiorów jest w katalogu komputerowym i dostępna on-line. Czytelnicy mają możliwość zamawiania i rezerwowania książek przez internet.

Działalność edukacyjna i kulturalna prowadzona przez bibliotekę jest zróżnicowana, uwzględnia zmieniające się zainteresowania użytkowników, poszczególne jej formy kierowane są do użytkowników z różnych grup wiekowych. Staramy się, by były to imprezy przekazujące wartościowe treści, integrujące społeczeństwo naszego województwa, uwzględniające wielokulturowe korzenie i tradycje Opolszczyzny.

Wojewódzka Biblioteka Publiczna współpracuje z bibliotekami, instytucjami kulturalnymi i naukowymi, stowarzyszeniami, związkami twórczymi, wydawnictwami na terenie Opola. Współpraca owocuje licznymi wspólnymi przedsięwzięciami (np. „Wiosna Austriacka”, Dni Kultury Niemieckiej). Udostępniamy swoje lokale na wystawy instytucjom, artystom – profesjonalistom i amatorom.

WBP jest wydawcą wielu pozycji książkowych dokumentujących działal-

ność i zbiory samej WBP oraz bibliotek samorządowych, życie kulturalne i naukowe regionu oraz jego historię. Wydajemy reprinty starych i rzadkich książek, wydanych w Opolu w ciągu ostatnich dwóch wieków.

W ostatnich latach rozwinęliśmy znacząco współpracę z bibliotekami zagranicznymi. Wymiana doświadczeń z bibliotekami reprezentującymi różne tradycje, zbiory i rodzaje działalności, pozwala naszym bibliotekarzom krytycznie spojrzeć na własną pracę, ale też pozbyć się kompleksów i docenić własne osiągnięcia.

Na działalność Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Opolu niekorzystnie wpływa rozproszenie agend udostępniających zbiory oraz bariery architektoniczne uniemożliwiające korzystanie z ich zbiorów osobom starszym i niepełnosprawnym. Oddział Zbiorów Obcojęzycznych, Oddział Muzyczny i Biblioteka

Austriacka powinny znaleźć swe miejsce w siedzibie WBP przy ul. Piastowskiej. Na rosnące zbiory, ich ochronę i zapewnienie właściwego ich przechowywania potrzeba nowych magazynów, a czytelnikom należy stworzyć możliwość wolnego dostępu do zbiorów najczęściej wypożyczanych. Biblioteka nie ma dużej sali dostosowanej do organizowania imprez kulturalnych, w której zmieściłoby się przynajmniej 100 osób. Będzie to możliwe tylko w sytuacji rozbudowy biblioteki.

Rozwój informatyzacji będzie wymagał zwiększanie środków na zakup nowoczesnej aparatury inwestowania w nowe technologie i programy. Już w tej chwili widzimy potrzebę zakupu specjalistycznego sprzętu (czytniki, komputery) dla osób niedowidzących (starsi czytelnicy) i niewidomych. Wyzwaniem jest dla WBP stworzenie Opolskiej Biblioteki Cyfrowej, podjęto już wstępne działania w tym zakresie.

Joanna Czarkowska-Pasierbińska
Dział Udostępniania
WBP w Opolu

DZIAŁALNOŚĆ UPOWSZECHNIENIOWA I PROMOCJA OPOLSKIEGO ŚRODOWISKA TWÓRCZEGO W WBP W OPOLU

W działalności Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Opolu szczególne miejsce zajmuje promocja wszystkich środowisk twórczych Opola i Opolszczyzny: poetów i pisarzy, naukowców, regionalistów, artystów, instytucji kulturalnych itp. Reagujemy na wszystkie ważne zjawiska artystyczne w Opolu i regionie. Zależy nam, by dokonania twórcze przedstawicieli naszego środowiska były znane jak najszerszej. Dział gromadzenia pilnie śledzi wszystkie ukazujące się wydawnictwa opolskich twórców i pozyskuje je do zbiorów WBP. Wojewódzka Biblioteka Publiczna od lat wydaje informatory bibliograficzne zawierające informacje o życiu i twórczości poetów i pisarzy z terenu całego województwa. Ukazało się kilka tomów z serii Portrety Pisarzy Opolskich. Seria jest kontynuowana; w roku bieżącym ukaze się tom poświęcony Irenie Wyczółkowskiej. Kontynuacją wydawnictwa „Środowisko literackie Opolszczyzny” jest seria „Wokół Opolskiej Literatury”. Dotychczas ukazał się tom „Poeci osobni”.

Mieszkańcy Opola i województwa spotykają się z twórcami na spotkaniach autorskich, biesiadach poetyckich, promocjach książek, wystawach poświęconych ich twórczości i działalności zawodowej, jubileuszach. Mogą kupić książki ich autorstwa, zdobyć autograf, porozmawiać

na temat twórczości. WBP inspiruje i koordynuje spotkania autorskie i prelekcje w bibliotekach samorządowych województwa. Co roku zbieramy od bibliotek terenowych zamówienia na spotkania z opolskimi twórcami. Ułatwiamy bibliotekom kontakty z autorami, zapewniamy środek transportu, często finansujemy je. Twórcom szczególnie zasłużonym dla województwa organizujemy jubileusze w uroczystej oprawie. Towarzyszy im zawsze wydanie druku okolicznościowego, w którym są utwory jubilata.

Dziennikarze opolscy (prasowi, radiowi i telewizyjni) najczęściej prowadzą spotkania autorskie i promocje książek. Pracownicy naukowcy Uniwersytetu Opolskiego i Instytutu Śląskiego wygłaszają prelekcje na szkoleniach dla bibliotekarzy, konferencjach i imprezach okolicznościowych. Aktorzy Teatru im Jana Kochanowskiego, EKO – STUDIO, muzycy Filharmonii Opolskiej, chóry i zespoły muzyczne zapewniają oprawę artystyczną imprez bibliotecznych.

Nie zapominamy również o twórcach nieprofesjonalnych. Od dwóch lat, we wrześniu udostępniamy swoją Galerię na wystawy prac pacjentów szpitala neuropsychiatrycznego w Opolu. Imprezy biblioteczne są też okazją do pokazania talentów oraz możliwości uczniów szkół artystycznych Opola. Bardzo często występują na nich uczniowie opolskiej szkoły muzycznej, ale także zespoły i chóry z podopolskich miejscowości.

Wojewódzka Biblioteka Publiczna jest wydawcą lub współwydawcą wielu cennych tekstów literackich i wydawnictw dotyczących historii i życia regionu. Są one przekazywane nieodpłatnie bibliotekom samorządowym, dotyczy to również wydawnictw innych instytucji kultural-

nych, naukowych i stowarzyszeń Opola i Opolszczyzny (np. Konwersatorium im. Josepha von Eichendorffa).

DZIAŁANIA PROMOCYJNE PODEJMOWANE PRZEZ WBP W LATACH 2007-2009

SPOTKANIA AUTORSKIE POETÓW I PISARZY OPOLSKICH

W spotkaniach, jakie odbyły się w roku 2007 w bibliotekach samorządowych województwa udział wzięli:

Jacek Gutorow (GBP Dobrzeń Wielki, MBP Kędzierzyn –Kozłe, MBP Opole), Henryka Wolna Van Das (GBP Dobrzeń Wielki, MBP Opole), Ewa Maj – Szczygielska (MiGBP Gogolin, Tadeusz Soroczyński (MiGBP Gogolin, MiGBP Głogówek, GBP Lubrza, MBP Opole), Barbara Wnuk (MiGBP Glucholazy), Stanisław S. Nicieja (MiGBP Glucholazy, GBP Kamicznik, MiGBP Prudnik MiGBP Nysa), Henryk Pawleta (MiGBP Krapkowice), Karolina Turkiewicz – Tuchanowska (MiGBP Namysłów, MBP Opole), Zygmunt Dmochowski, Jan Goczol, Edmund Borzemski, Wiesław Malicki, Władysław Żolnowski, Jacek Podsiadło, Kazimierz Kowalski, Tomasz Różycki, Kordian Michalak, Irena Wyczółkowska (MBP Opole), Wojciech Ossoliński A. Woydyllo, Edmund Działoszyński (MiGBP Prudnik), Manfred Kutyma (GBP Popielów), Irena Rup (GBP Strzelcecki).

W 2008 roku w spotkaniach w bibliotekach samorządowych uczestniczyli:

Jacek Podsiadło (MiGBP Kluczbork, MiGBP Nysa, MiGBP Olesno, MiGBP Strzelce Opolskie, MBP Opole), Daniela Długosz – Penca (GBP Lubrza), Edmund Borzemski (GBP Lubrza, WBP Opole), Ewa Maj – Szczygielska (GBP Lubrza), Dorota Simonides (MiGBP Nysa, MBP

Opole, GBP Popielów), Agnieszka Chrobot (MiGBP Olesno), Anna Kajtochowi (MiGBP Olesno), Stanisław S. Nicieja (MBP Opole), Elżbieta Lisak – Duda (MBP Opole, WBP Opole), Z.Adamowa (MBP Opole) Harry Duda (MBP Opole, WBP Opole), Andrzej Palosz (MBP Opole, WBP Opole), Walter Pyka (MBP Opole, GBP Popielów), Tomasz Różycki (MBP Opole), Jacek Gutorow (MBP Opole), Tadeusz Soroczyński (MBP Opole), Irena Wyczółkowska (MBP Opole), Andrzej Hamada (WBP Opole), Zygmunt Dmochowski (WBP Opole), Wiesław Malicki (WBP Opole), Kordian Michalak (WBP Opole), Anna Myszyńska GBP Strzelcecki).

BIESIADY POETYCKIE Z UDZIAŁEM OPOLSKICH POETÓW

Biesiada Poetycka, połączona z promocją tomu poezji „Ilc od siebie”, wydanego przez Konfraternię Poetów w Krakowie, w którym znalazły się wiersze poetów opolskich – udział wzięli: Zbyszko Bednorz, Edmund Borzemski Zygmunt Dmochowski, Harry Duda, Elżbieta Lisak – Duda, Ewa Maj – Szczygielska, Wiesław Malicki, Kordian Michalak, Alicja Niedbalska, Wojciech Ossoliński, Andrzej Palosz, Walter Pyka, Irena Rup, Agnieszka Tomczyszyn-Harasymowicz, Andrzej Wanderer, Magdalena Wiącek, Janusz Wójcik, Piotr Żarczyński – 7.05.2008

Biesiada Poetycka, z okazji Światowego Dnia Poezji, która zgromadziła poetów z całego województwa – Aleksandra Amtdt, Danuta Babicz, Zbyszko Bednorz, Renata Blicharz, Edmund Borzemski, Irena Bota, Ewa Czerkawska, Agnieszka Chrobot, Ryszard Czykiel, Daniela Długosz – Penca, Zygmunt Dmochowski, Elżbieta Lisak-Duda, Harry Duda, Witold Hreczaniuk, Ewa Kaca,

Anna Kędzia – Kupiec, Romana Klubowicz, Danuta Kobylecka, Przemysław Kolodziej, Katarzyna Kulig, Zofia Kulig, Janina Łopuch, Ewa Maj – Szczygielska, Wiesław Malicki, Renata Mangold, Wojciech Witold Mazur, Kordian Michalak, Stanisława Młynczak, Anna Myszyńska, Teresa Nietyksza, Wojciech Ossoliński, Andrzej Palosz, Walter Pyka, Irena Rup, Roman Rzucidło, Jerzy Sadłoń, Walery Sikora, ks. Manfred Słaboń, Małgorzata Sobolewska, Jerzy Stasiewicz, Jan Szczurek, Agnieszka Tabak, Agnieszka Tomczyszyn-Harasymowicz, Lidia Węglarz, Magdalena Wiącek, Romana Więczaszek, Janusz Wójcik, Oleksa Zacharska, Adam Zelent, Piotr Żarczyński, Anna Żurawska. – 19.03.2009

JUBILEUSZE

Jubileusz Tadeusza Soroczyńskiego (z okazji 65. rocznicy urodzin) – 18.06.2007

PRELEKCJE

Gawęda ks. dra Grzegorza Poźniaka z Wydziału Teologicznego UO o historii polskich pieśni kolędowych – 9.01.2007

Prelekcja Krzysztofa Ogioldy (NTO) nt. warsztatu pracy dziennikarza dla seniorów Domu Złotej Jesieni – 21.11.2007

Prelekcja „Aktualne stosunki polsko-niemieckie” – dr Aleksandra Trzcielińska-Polus z Uniwersytetu Opolskiego, na otwarciu wystawy poświęconej miesięcznikowi „Dialog” 30.09.2008

Prelekcja dr hab. Marka Masnyka, profesora Uniwersytetu Opolskiego na wieczorze z okazji 90. rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości – 12.11.2008

PROMOCJE WYDAWNICTW REGIONALNYCH

Promocja książki „Ze Śląskiem na ty”

cz.2 – 26.01.2007

Promocja książki Henryki Wolnej Van Das „Powrotna podróż” – 22.03.2007

Promocja tomiku poezji Karoliny Turkiewicz – Suchanowskiej „Naucz mnie chodzić po wodzie” – 16.05.2007

Promocja książki prof. dr hab. Doroty Simonides „Mądrość ludowa. Dziedzictwo kulturowe na Śląsku Opolskim” – 5.07.2007 (wspólnie z Polskim Towarzystwem Ludoznawczym we Wrocławiu)

Promocja czasopisma „RED” – 21.03.2007

Promocja książki Zbigniewa Zielonki „Praojce, ojce i my. Powrót do Starego kościoła miechowskiego” – 14.11.2007

Promocja „Wierszy amerykańskich” Harry’ego Dudy – 25.06.2008

Promocja książki Andrzeja Hamady „Architektura Opola wpisana w dzieje miasta” 3.09.2008

Promocja książki „Święci opolscy – Opolnecr Heilige” – 26.02.2009 (wspólnie z red. „Schlesisches Wochenblatt”)

Promocja tomiku poezji Piotra Żarczyńskiego „Zaimki liryczne” – 5.06.2009 (wspólnie z Galerią Sztuki Współczesnej)

PROWADZENIE SPOTKAŃ I PROMOCJI PRZEZ OPOLSKICH DZIENNIKARZY I NAUKOWCÓW

dr Adam Wierciński (UO) prowadził promocję książki Zbigniewa Zielonki „Praojce, ojce i my. Powrót do „Starego kościoła miechowskiego” – 14.11.2007

Krzysztof Ogiolda (NTO) prowadził wieczór poezji księdza Jana Twardowskiego w wykonaniu Anny Seniuk – 4.12.2008

Kordian Michalak prowadził spotkanie autorskie ze Steffenem Mollerem – 10.05.2007, promocję książki „Ucieczka do przodu! Jerzy Stuhr od A do Z w wy-

wiadach Marii Palatyńskiej” z udziałem Jerzego Stuhra – 10.04.2008

Tomasz Zacharewicz (TV Opole) prowadził promocję książki Olgi Tokarczuk „Bieguni” – 26.02.2008, spotkanie autorskie Marii Czubaszek – 8.10.2008, promocję książki Piotra Kraški „Rok reportera” – 3.04.2009

Urszula Zajączkowska (Muzeum Śląska Opolskiego) prowadziła promocję książki Andrzeja Hamady „Architektura Opola wpisana w dzieje miasta” – 3.09.2008

prof. dr hab. Stanisław S. Nicieja (Uniwersytet Opolski) prowadził promocję książki związanego z Opolem, Tadeusza Olszańskiego „Kresy Kresów. Stanisławów” – 12.02.2009

dr Alfred Wolny prowadził spotkanie autorskie Kazimierza Kaszpera, poety z Zaolzia – 18.02.2009

prof. dr hab. Stanisław S. Nicieja (UO) prowadził spotkanie autorskie z Henryką Wolną Van Das, autorką tekstu „Porucznik Janina Lewandowska – kobieta z Katynia” – 27.04.2009

Janusz Wójcik prowadził Biesiadę Poetycką – 19.03.2009

dr Maciej Borkowski (Instytut Śląski) prowadził spotkanie autorskie pisarza z Austrii, Martina Pollacka – 14.05.2009

SZKOLENIA, KONFERENCJE

Wykłady na szkoleniach dla bibliotekarzy z bibliotek samorządowych województwa, w ramach cyklu „Nasz Śląsk Opolski”

prof. dr hab. Teresa Smolińska „Śląska tradycja kulturowa”

prof. dr hab. Bogusław Wyderka „Językowe subregiony Śląska” 6.06.2007

mgr Roman Sękowski „Szlachta opolska i jej herby”

mgr Teresa Kudyba „Ocalone dzie-

dzictwo” – prezentacja filmu o opolskich zamkach i pałacach” 5.12.2007

Konferencja „Monografie miast śląskich” – 4.06.2008 (III Dni Książki Śląskiej)

dr Henryk Nicstrój (Archiwum Państwowe) „Źródła do monografii miejscowości górnośląskich”

prof. dr hab. Stanisław Scnft (Instytut Śląski) „Najważniejsze opracowania monograficzne Instytutu Śląskiego w Opolu i ich znaczenie dla regionu”

dr Bernard Linek „Jaka monografia Opola jest potrzebna?”

dr Janina Domska „Monografie miejscowości powiatu ziemskiego opolskiego”.

WYSTAWY

Wystawa „Bogdan Wedemski”, poświęcona znanemu opolskiemu architektowi – 14-30.06.2007

Wystawa fotografii Tadeusza Kwaśniewskiego, reportera „Trybuny Opolskiej” Pt. „Zapis czasów” – 11-29.02.2008

Wystawa fotografii Alicji Zbyryt (Brzeg) i Stanisława Wierzogonia (Opole) pt. „Remini – scenje Kresowe” – 5-28.03.2008

Wystawa „Rafał Urban – wieczny wędrowiec” – 5.05-30.06.2008

Wystawa „Polska – Francja. Współpraca – przyjaźń – fascynacje” 6-21.06.2008

(wspólnie z Towarzystwem Przyjaźni Polsko-Francuskiej w Opolu, z okazji 45. rocznicy powstania oddziału opolskiego Towarzystwa)

Wystawa plakatów Ryszarda Drucha, plastyka z Opola, obecnie w Trenton, New Jersey USA, pt. „65. Polsko-Amerykański Salon Artystyczny” – 25.06-29.07.2008

Wystawa fotografii Jana Berdaka „Trzy Re-wizje” – 4.02-3.03.2009

ARTYŚCI (aktorzy, muzycy, śpiewacy), KTÓRZY WYSTĘPOWALI W CZASIE IMPREZ BIBLIOTECZNYCH

Zespół „Silesia” pod dyr. Krystiana Czecha, wystąpił na wieczorze kolędowym – 9.01.2007 i na promocji książki „Ze Śląskiem na Ty” – 26.01.2007

Zespół „Opole Brass” występował na wieczorze literacko-muzycznym z udziałem pisarza z Austrii, Radka Knappa – 12.03.2007

Grupa Wokalna „4Mation” wystąpiła na wieczorze poświęconym Agnieszce Osieckiej (w 10. rocznicę śmierci) z piosenkami z jej tekstami – 15.03.2007

Chór „Cantores Opolienses- Legenda” pod dyr. Elżbiety Willim wystąpił z koncertem „Muzyka na Wielki Post” – 12.03.2008

Judyta Paradzińska, Aleksandra Cwen, Grażyna Misiorowska i Zdzisław Łęcki z Teatru im. Jana Kochanowskiego, wystąpili na wieczorze „Pamiętajcie o ogrodach” poświęconym Jonaszowi Kofcic (w 20. rocznicę śmierci) – 16.04.2008

Andrzej Czernik z Teatru EKO-STUDIO prowadził wieczór „Istny szal kabaretowy”, poświęcony historii kabaretu polskiego w latach 1905-1945 – 26.11.2008

Judyta Paradzińska z Teatru im. Jana Kochanowskiego, w repertuarze Hanki Ordonówny na wieczorze „Istny szal kabaretowy” – 26.11.2008

Katarzyna Wybraniec (śpiew) i Joanna Wąsiak (akompaniament) z Filharmonii Opolskiej na wernisażu wystawy fotografii Heinza Cibulki i akwareli Angeli Kaisermayer – 2.04.2009

TWÓRCY I WYKONAWCY NIE-PROFESJONALNI

Wystawa prac pacjentów szpitala neuropsychiatrycznego w Opolu – wrzesień 2007, 2008

Występ uczniów szkoły muzycznej w czasie uroczystego podpisania umowy między Rządem Republiki Austrii a WBP, w sprawie dalszego funkcjonowania Biblioteki Austriackiej – 16.03.2009 i spotkania autorskiego Martina Pollacka – 14.05.2009 (Wiosna Austriacka)

WYDAWNICTWA

2007

Władysław Hendzel: Tadeusz Soroczyński (w serii „Portrety Pisarzy Opolskich”)

Jako współwydawca:

Nierenberg Bogusław: Publiczne przedsiębiorstwo medialne. Determinanty, systemy, modele

Simonides Dorota: Mądrość ludowa. Dziedzictwo kulturowe na Śląsku Opolskim

Wigilia słowa: wiersze poetów opolskich i Konfraterni Poetów
„RED – pismo literackie

2008

Poeci osobni: Jacek Gutorow, Paweł Marcinkiewicz, Jacek Podsiadło, Tomasz Różycki: informator biobibliograficzny

Jako współwydawca:

Duda Harry: Wiersze amerykańskie

Wierciński Adam: Głowy opolskie. Cz.2

Jonderko Franciszek: Społeczne uwarunkowania budownictwa mieszkaniowego na Śląsku Opolskim

Sawczuk Janusz: Od status quo do Planu Kohla

Studia Śląskie, t. 67.

Anna Śliwińska
Dział Informacyjno-Bibliograficzny
WBP w Opolu

JUBILEUSZ JANINY KOŚCIÓW

Bohaterką niezwyklej uroczystości jubileuszowej, jaka odbyła się 10 września 2009 roku w Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej w Opolu była Janina Kościów, obchodząca swoje 80. urodziny.

W Galerii WuBePe spotkali się przyjaciele, bibliotekarze, literaci, naukowcy i rodzina, by złożyć uszanowanie Jubilatce, jednej z najbardziej fascynujących osobowości opolskiego bibliotekarstwa. Wzruszały przemówienia oficjalne i mniej oficjalne. Laudację na cześć Jubilatki, wygłosiła Stanisława Giecwicz-Pilarska, była wicedyrektor WBP. Wspomnieniom, gratulacjom i życzeniom nie było końca. Wśród licznych prezentów, wymienię te od Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej,

pomysłodawcy i gospodarza uroczystości. Uklonem dla wyjątkowej pasji życiowej Jubilatki – pisania, było wydanie publikacji „Janina Kościów – bibliotekarski jubileusz”, w której dokonano rejestracji całego Jej – jakże bogatego – dorobku publicystycznego. Dopelnieniem była wzruszająca wystawa pod tym samym tytułem, która przedstawiała historię niezwykle barwnego życia, preferencje związane z wyborami zarówno życiowymi, jak i zawodowymi Janiny Kościów, pasje, talenty, uczucia i działania biblioteczne, często burzące bariery czasu.

Uroczystość uświetnił piękny koncert Anny Treter, znanej z grupy „Pod Budą”, prywatnie bratanicy Jubilatki.

Poniżej przedstawiamy zyciorys Janiny Kościów, zamieszczony w cytowanej publikacji i laudację wygłoszoną w czasie uroczystości.

JANINA KOŚCIÓW
BIBLIOTEKARSKI JUBILEUSZ

JANINA KOŚCIÓW

Pseud.: Bibliotekarz szeregowy; Daniela; Niewiadomski Jan; Stańczyk

Urodziła się 18 czerwca 1929 roku w Małogoszczy koło Kielc. Edukację szkolną odbyła w Kielcach – szkołę podstawową i pierwszą klasę gimnazjalną w czasie wojny na tajnych kompletach, kolejne klasy – już po wojnie w żeńskim Gimnazjum Sióstr Nazaretanek. Po zdaniu matury w Liceum Pedagogicznym przez pół roku uczyła w Zakładowej Szkole Bielawskich Zakładów Bawełnianych w Bielawie. Wyjechała do Wrocławia, gdzie studiowała historię na Wydziale Filologiczno-Historycznym Uniwersytetu Wrocławskiego. Specjalizację – bibliotekoznawstwo obrala na ostatnim roku studiów. Powiązania rodzinne zdecydowały o przyjeździe w 1952 roku do Opola, gdzie z nakazem pracy rozpoczęła trwający 46 lat romans z bibliotekarstwem. Zaczynała jako pracownik wypożyczalni miejskiej, dwa lata później

otrzymała nominację na bibliografa i po ukończeniu kursu specjalistycznego w Bibliotece Narodowej rozpoczęła organizowanie warsztatu bibliograficznego w Wojewódzkiej i Miejskiej Bibliotece Publicznej. W 1965 roku została instruktorem w Dziale Instrukcyjno-Metodycznym, gdzie – jak twierdzi – zdobyła ostrogi bibliotekarskie. Opiekowała się placówkami bibliotecznymi w powiatach strzeleckim, krapkowickim, niemodlińskim i namysłowskim. Specjalizowała się w bibliografii, działalności informacyjnej bibliotek i tematyce regionalnej. Współtworzyła poradnik zawodowy „Pomagamy sobie w pracy”, z którym współpracuje do dzisiaj. Spod jej pióra wyszły liczne zestawienia bibliograficzne, prezentacje sylwetek bibliotekarzy, wywiady z pisarzami, omówienia ciekawych pozycji książkowych, scenariusze imprez czytelniczych. Coraz liczniej „pisywała” też artykuły do prasy regionalnej i ogólnopolskiej. Do dzisiaj zresztą, jedną z dominujących pasji życiowych Janiny Kościów stanowi pisanie. Przez wiele lat swoje felietony prezentowała też na antenie opolskiego radia.

Będąc instruktorem, prowadziła m.in. akcję spotkań pisarzy z czytelnikami „Nieprzetarte szlaki”, które były wkładem biblioteki w ożywienie życia kulturalnego Opolszczyzny.

W latach 1968-1974 pełniła funkcję kierownika Działu Udostępniania. Był to okres niezwykle intensywny zawodowo. Organizacja filii bibliotecznych (m.in. Oddziału Muzycznego – prekursorskiego w skali kraju), remonty, skontra, szkolenia, przeprowadzki, a przede wszystkim niezwykle prężna działalność kulturalna – setki spotkań, imprez, odczytów i zabaw dziecięcych, których była inicjatorką. Przez kolejne

lata pełniła funkcję kierownika Działu Gromadzenia, by w 1977 roku powrócić na stanowisko kierownika Działu Udostępniania. W 1985 roku Wojewódzka Biblioteka Publiczna otworzyła nową filię biblioteczną, na owe czasy i w polskich warunkach bliską idealowi. Kierowanie Filią nr 4 „Na Cyplu” powierzono Janinie Kościów, która wychodząc poza stereotyp klasycznych działań bibliecznych zorganizowała tam prawdziwe centrum życia kulturalnego Opolu.

Filię prowadziła do emerytury, na którą przeszła w 1988 roku. Nadszedł wtedy czas na realizację kolejnej pasji, którą zafascynowana była od końca lat 60. Była to biblioterapia i organizacja bibliotek szpitalnych. Jeszcze jako kierownik Działu Udostępniania zorganizowała we wszystkich opolskich szpitalach filie biblieczne. Brała też czynny udział w Krajowej Sekcji Czytelnictwa Chorych i Niepełnosprawnych Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich, przez dwie kadencje będąc jej wiceprzewodniczącą. Na zlecenie Ministerstwa Kultury i Sztuki redagowała programy szkoleń z zakresu biblioterapii i organizacji bibliotek szpitalnych dla Państwowego Ośrodka Kształcenia Bibliotekarzy w Jarocinie. Jednak w praktycznym działaniu swoją wiedzę w zakresie biblioterapii mogła wykorzystać dopiero będąc na emeryturze. Przez dziesięć lat prowadziła, z wielkim oddaniem i w sposób nowatorski, bibliotekę szpitalną w Wojewódzkim Specjalistycznym Zespole Neuropsychiatrycznym w Opolu.

Wiele lat była czynnym pedagogiem. Prowadziła zajęcia fakultatywne w liceach ogólnokształcących w Kędzierzynie-Koźlu i Opolu (Liccum nr 3). Przez szereg lat była konsultantem i wykładowcą w Państwowym Ośrodku Kształcenia Korespondencyjnego Bibliotekarzy

(POKKB), przez 19 lat wykladała przedmioty zawodowe w Państwowym Studium Kulturalno-Oświatowym i Bibliotekarskim w Opolu.

Z powodzeniem łączyła obowiązki zawodowe z pracą społeczną. Pełniła różne funkcje w Zarządzie Okręgu Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich, a w latach 1961-1965, 1981-1987, 1993-1996 była jego przewodniczącą. Za Jej kadencji powstała „Księga Zasłużonych Bibliotekarzy”, w której rokrocznie odnotowuje się zasługi wybitnych, przechodzących na emeryturę bibliotekarzy Opolszczyzny. Od 50 lat jest członkiem Towarzystwa Przyjaciół Polsko-Francuskiej. Jako członek Rady Regionalnej współpracuje od wielu lat z opolskim oddziałem Towarzystwa Wiedzy Powszechnej. Była długoltnim członkiem Stowarzyszenia „Rodzina Katyńska”.

Zainteresowania, którym oddaje się do chwili obecnej, to bibliofilstwo. Wiele lat należała do Towarzystwa Przyjaciół Książki w Opolu. Zbiera egzemplarze rzadkie, numerowane.

Uprawia turystykę, dużo podróżuje nie omijając w odwiedzanych krajach bibliotek. Zwiedziła m.in. Bibliotekę ONZ w Genewie, Bibliotekę Polską w Londynie, Bibliotekę Watykańską w Rzymie, Bibliotekę Narodową w Pradze, Bibliotekę w Centrum Georges’a Pompidou w Paryżu.

Prowadzi niezwykle bogate życie towarzyskie, które w żartobliwy sposób „słowem namalował” w *Głowach opolskich* dr Adam Wierciński.¹

¹ Wierciński A.: *Głowy opolskie*. Wyd. 2 rozszerz. Opole 2008. Kościów Janina, s. 213-214

ODZNACZENIA, NAGRODY,
WAŻNIEJSZE WYRÓŻNIENIA

- 1972 Nagroda Ministra Kultury i Sztuki
1972 Nagroda Miasta Opola za zasługi
w dziedzinie upowszechniania
kultury
1975 Honorowa Złota Odznaka Stowarzy-
szenia Bibliotekarzy Polskich
1977 Srebrny Krzyż Zasługi
1978 Zasłużony Działacz Kultury
1978 Zasłużonemu Opolszczyźnie
1978 Nagroda Wojewódzka za wybitne
osiągnięcia w działalności zawodo-
wej i społecznej
1979 Zasłużony dla Miasta Opola
1980 Nagroda Wojewódzka za upo-
wszechnianie czytelnictwa
1982 Nagroda Prezydenta Miasta Opola
za zasługi w dziedzinie upowszech-
niania kultury
1984 Krzyż Kawalerski Orderu Odrodze-
nia Polski
1986 sylwetka J.K. w „Kto jest kto
w bibliotekarstwie i informacji na-
ukowej” : Poradnik Bibliotekarza,
1986, nr 6
Odznaka „Srebrne Pióro” Kultury
i Ty
Wyróżnienie Życia Literackiego
w konkursie „Ludzie Książki”
1987 Nagroda z Funduszu Literatury za
1986 r.
1996 Nagroda Ministra Kultury i Sztuki
Honorowe Członkostwo „Trybuny Opol-
skiej” i Polskiego Radia
Wiele dyplomów i listów gratulacyjnych

Stanisława Giecwicz-Pilarska

**LAUDACJA
WYGŁOSZONA W CZASIE
JUBILEUSZU
JANINY KOŚCIÓW**

Wielce Szanowna i Droga nasza Jubilatko!

Szanowny Panie Dyrektorze, Koleżanki i Koledzy Bibliotekarze

Szanowni Goście, Panie, Panowie !

Uczestniczymy w niezwykle uroczystości – bibliotekarskim wydarzeniu:

Pani Janina Treter-Kościów święci dziś swój życiowy Jubileusz.

Droga Jubilatko, przepracowałaś w Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej w Opolu, z jej wieloma strukturami, mniej

lub więcej – 50 lat (!), czyli przez cały swój, najbardziej twórczy okres życia. Zdobyłaś wszystkie szczeble zawodowe – od młodszego bibliotekarza po starszego kustosza. Pięćdziesiąt lat i plus! To szmat czasu! Choć tak szybko minął.

Dziś chcemy Ciebie Janko chwalić i podziwiać za to kim jesteś, za to co zrobiłaś, nie tylko w bibliotecznym życiu. Chwalić za przeszłość i terażniejszość. Jako „*laudator temporis*”, czyli chwalcą minionych czasów, chcę o Tobie powiedzieć to, co powiedzieć trzeba i to co powiedzieć chcę. Jednakże bez pomnikowych słów, bez budowania cokołów. Choć przy tak niezwyklej okazji... może, trzeba by ?

Przygotowując się do dzisiejszej roli przeczytałam materiały, zebrane przez Wojewódzką Bibliotekę Publiczną w Opolu, w poświęconej Tobie jubileuszowej publikacji. Pomimo, iż znamy się dobrze i przyjaźniliśmy od wielu lat, to przy lekturze przeżyłam zaskakujące chwile: zadziwienia, podziwu, fascynacji, a także pokory wobec Twojego, bibliotecznego żywota i życiorysu. Odnalazłam i odkryłam Ciebie na nowo, z nutą nostalgii, przez Twoje własne teksty, słowa, myśli. Odkryłam jak bardzo żarliwą byłaś (i jesteś !) propagatorką zawodu bibliotekarskiego, jak głębokie są Twoje związki z charakterem zawodowej pracy bibliotekarza, pracy z książką, z czytelnikiem, z biblioteczną publicznością. Mówiłaś, pisałaś i podkreślałaś, jakbyśmy dziś powiedzieli „misję” bibliotekarstwa, misję bibliotek. Czyli misyjny charakter instytucji bibliotecznej.

W Twoich tekstach znajdujemy, zabarwione humorem i przedstawione z Tobie właściwym temperamentem, opowieści o bibliotecznej codzienności, w której „misja” często rozmywała się w powszednich

trudnościach, porażkach, paradoksach i śmiesznościach. Zawsze wydobywałaś z tej codzienności sens i sukcesy. Potrafiłaś dzielić się zachwytem jakiego doznawałaś przy spotkaniu wyjątkowych, wybitnych ludzi, ciekawych osobowości, które gościła biblioteka, przy Twoim udziale organizatorki i współuczestniczki wydarzeń na bibliotekarskich tzw. „nieprzetartych szlakach”.

Teraz, po latach Twoje ówczesne teksty stają się cennym dokumentem minionego czasu. Choć nieraz były tylko opisywaniem, czy dokumentowaniem zwykłych bieżących wydarzeń, które, gdy się dzieją są niczym szczególnym (!), nawet są banalne. Po latach nabierają smaku, przywołują obrazy oglądane już, jakże z innej perspektywy czasu. Dzięki Ci za tę chwilę wzruszenia przy lekturze o Tobie.

Napisałaś około 180 opublikowanych, różnorodnych, mniejszych i większych artykułów i publikacji zwartych. Twój dorobek piśmienniczy został z wielką starannością zebrany i stanowi bogatą bibliografię zamieszczoną w pięknym jubileuszowym wydawnictwie. Jak czytamy we wstępie, jest ono „ukłonem dla wyjątkowej pasji publicystycznej Janiny Kościów i niekwestionowanego Jej autorytetu, nie tylko dla opolskich bibliotekarzy”. Dokumentuje jednocześnie fakt realizacji, obok codziennych, normalnych bibliotecznych zadań, Twoich zawodowych pasji, zarówno publicystycznych jak i organizatorskich.

Uczestniczyłaś, inicjowałaś i prowadziłaś z sukcesem różnorodne akcje, spotkania, szkolenia, wykłady, prelekcje, odczyty, zajęcia biblioteczne z czytelnikami, dziećmi, młodzieżą, ludźmi chorymi, potrzebującymi pomocy. Organizowałaś biblioteki, urządzałaś je. M.in. filię

w dzielnicy „Chabry”, Wypożyczalnię Centralną przy ul. Kośnego, Bibliotekę na „Cyplu” (Filia nr 4), niegdyś nowoczesną, wybudowaną przez Spółdzielnię Mieszkaniową „Przyszłość”. Otwierałyśmy ją razem. Wielkie wydarzenie! Teraz jest to jedna z filii Miejskiej Biblioteki Publicznej prowadzonej z sukcesami przez panią dyrektor Elżbietę Kampe, poniekąd Twoją wychowankę.

Zakładałaś, jako pierwsza w Opolu biblioteki szpitalne i prowadziłaś je z zapałem, ofiarnie propagując biblioterapię. Pracowałaś z sercem z ludźmi chorymi, pacjentami szpitali. Poświęciłaś wiele publikacji pionierom biblioterapii, propagowałaś metodę i lektury jakie mogą przynieść ulgę ludziom cierpiącym.

Ujawniały się też Twoje pasje w działalności społecznej. Byłaś przez wiele lat przewodniczącą opolskiego oddziału Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich. Od kilkunastu lat jesteś członkiem Towarzystwa Przyjaźni Polsko-Francuskiej, co szczególnie (jako prezeska) pragnę podkreślić.

Wiele tego było! Przyjmij podziw i ukłon.

Nasuwa się pytanie: Kiedy to wszystko zrobiłaś? Te lata, co za Tobą, tych kilka dziesiątek, to przecież niewiele, tym bardziej, że wypełniałaś je szczerze – domem, rodziną, dziećmi, wnukami, życiem towarzyskim. Przyjaciele, imprezy – dom otwarty i przyjazny dla każdego, kto do niego zapuka. Czy to Polak, czy Francuz. Znajdujesz czas dla ludzi i na sprawy ludzkie – pocieszasz, doradzasz, współczujesz, odwiedzasz, telefonujesz, rozmawiasz, piszesz listy.

I jeszcze musisz mieć siły i hart dla własnego zdrowia i tego wszystkiego, co na co dzień nie jest łatwe.

A do tego dochodzi kolejna pasja jaką są twoje podróże. Byłaś w wielu krajach: Rumunia (byłyśmy kiedyś razem), Węgry, Czechy, Słowacja, Włochy, Hiszpania, Niemcy, Francja, Wielka Brytania, Irlandia – i gdzie jeszcze ? Nie pamiętam. Dopowiedz sama.

Tu znowu przyjmij podziw i uznanie, dla Twojej wielobarwności.

A może to dlatego tak się z Tobą dzieje, że imię Janina (wiadomo, żeńska forma imienia Jan) oznacza, jak podaje literatura „ciesząca się bożą łaską” – weź to pod uwagę.

Janina Treter-Kościów, której głowa, wśród wyjątkowych „Opolskich Głów” znalazła swoje honorowe miejsce, urodziła się pod zodiakalnym znakiem „Bliźniąt”. Ludzie spod tego znaku są inteligentni, błyskotliwi, z poczuciem humoru i wieloma talentami. Z natury

rzeczy są dwojacy – cokolwiek to znaczy... często są przeciwieństwem siebie, wymykają się definiowaniu. W istocie. Janina, stworzona do dziennikarstwa wybrała bibliotekarstwo!

Nasza Jubilatka raz jest Janką, raz Janiną, ale także Janette, Matha-Hari, Ninon, Dama Kapeluszowa – jak o sobie napisała w pewnym zaproszeniu. A znany uczony i jak się okazało poeta, napisał dla Jubilatki trzynastą księgę Pana Tadeusza, w której jest i Ninon, Matha-Hari i bon-ton!

O Jubilatce, Pani Janinie, Jance opowiadać można wiele. Sama o sobie potrafi mówić i serio i z humorem.

Janina urodziła się 18 czerwca, w piękny dzień pod osiemnastką.

W „Horoskopie...” Anna Kamińska zamieściła pod 18. czerwca ciekawą sentencję literacką Zuzanny Ginczanki pt. „Pycha”:

Janina Kościów i wygłaszająca laudację Stanisława Giecówicz-Pilarska

Nie wiem Panie
co dobre
co złe –
w osiemnaście wpatrzona lat
zasluchana, surowa i baczna
coraz bardziej
coraz mądrzej
nie wiem.

Ja też nie wiem, czy to ma jakiś związek z naszą dzisiejszą bohaterką, a niegdyś osiemnastolatką.

Być może...

O dojrzałości zaś, Zbigniew Herbert, którego osobiście poznałaś, nie bez anegdoty, napisał w wierszu pt. „Dojrzałość” tak:

Dobre jest to co minęło
dobre jest to co nadchodzi
a nawet dobra jest
teraźniejszość

Życzę Tobie, droga moja Przyjaciółko, dobrego, co nadchodzi i dobrej teraźniejszości! Janina – nasza dzisiejsza Jubilatka była zawsze i jest ciekawa świata, ciekawa ludzi, ciekawa wydarzeń. Ciekawa życia!

I to osydatnie życie jest największą pasją Pani Janiny Treter-Kościów.

Gratulujemy Jej tej pasji i życzymy, by trwała, przynajmniej 100 lat, a później zobaczymy ile dalej!

Janko, moja droga, życzę Ci z całego sercaka, abyś nigdy nie zrezygnowała z apetytu na życie!

Hanna Jamry
Dział Informacyjno-Bibliograficzny
WBP w Opolu

WSZYSTKO O MOJEJ MATCE

rozmowa z bibliotekarzem
Sławomirem Horbowym
o najnowszej książce
„Moja Opoka”¹

Sławomir Horbowy jest pracownikiem Miejskiej Biblioteki Publicznej w Opolu, kieruje Filią Biblioteczną nr 6 w Nowej Wsi Królewskiej. W sierpniu tego roku ukazała się bardzo osobista książka wspomnieniowa „Moja Opoka”.

Hanna Jamry: *Panie Sławku, zaskoczył Pan nasze środowisko, wszak nie często bibliotekarze wydają książki.*

Sławomir Horbowy: Moja przygoda z pisaniem zaczęła się jesienią 1987 roku, tuż po odbyciu zasadniczej służby wojskowej, jej literackim odciążeniem, z wykorzystaniem świeżych jeszcze wspomnień. Zapal trwał ledwie kilka miesięcy. Do tekstu powróciłem dopiero po 11 latach. Zanim, dzięki Wydawnictwu Instytut Śląski, przybrał on formę książkową, pod lapidarnym tytułem „722”, minęło kolejnych 6 lat. Tekst został życzliwie przyjęty, zainteresował się nim Kazimierz Kowalski, który przychylnie zrecenzował książkę na antenie Radia Opole oraz zaprosił mnie do udziału w swojej cyklicznej radiowej audycji.

Moja mama, zachwycona, wręcz pod-

ekscytowana, postanowiła wydać własne wspomnienia. W 2006 roku ukazała się jej książka „Zaneta”, która spotkała się z wielkim zainteresowaniem najbliższego środowiska oraz niezwykle ciepłym radiowym omówieniem Kazimierza Kowalskiego. Miesiąc później odeszła, a mój ustabilizowany świat nagle i kompletnie się zawalił. Postanowiłem, poddając się dodatkowo życzliwej presji Pana Kazimierza Kowalskiego oraz znajomych, oddać mamie literacki hold, dopisując przy okazji swoisty epilog do „Zanety”. W ten oto sposób Wasz kolega po fachu znalazł się „po drugiej stronie książki”.

H. J.: *Dzisiaj, w dobie wszechobecnych w życiu codziennym przemocy, agresji, brutalności, wulgarnych zachowań, Pana książka wzrusza niezwykle czułością, subtelnością, pięknym językiem.*

S. H.: Dziękuję, bo właśnie do stworzenia takiego klimatu konsekwentnie w swoim tekście dążyłem, by odtworzyć jak najwierniej aurę, jaką mama wokół siebie roztaczała oraz jej życiową filozofię. Mama z jednej strony była kobietą wrażliwą, delikatną, pełną idealizmu, a jednocześnie miała niezwykle silną osobowość. Dorastałem w atmosferze szlachetnej naiwności wśród całej masy książek, które znacznie przeważały nad zabawkami, otoczony głównie dorosłymi, rzadziej rówieśnikami, pozbawiony rodzeństwa. Mama używała bardzo często zdrobnień, eksponując swą silną emocjonalność wobec syna aż do końca. Radosny i spontaniczny okrzyk „Sławusiul!”, poprzedzał niemal każdą naszą rozmowę telefoniczną.

H. J.: *Kilka lat wcześniej Pańska mama – Genowefa Horbowy, nauczycielka czepielowickiej szkoły, opubliko-*

¹ Moja Opoka / Sławomir Horbowy. - Opole : Wydaw. Instytut Śląski, 2009. - 148 s.

wąta pamiętnik zatytułowany „Żaneta”. Była jedną z wielu osób wysiedlonych z Wileńszczyzny i zmuszonych do wyjazdu „gdzieś w kierunku dalekiego, nieznanego południa” napisał Pan w słowie wstępnym.

S. H.: Mama stała się późną repatriantką. Dotarła wraz z ojcem do końcowej stacji „nieznanego południa”, czyli Głubczyc w 1958 roku. Po pięciu latach okazało się, że Głubczyce stanowiły dla Niej jedynie etap przejściowy wędrowni, bowiem jako żona, matka i nauczycielka osiadła ostatecznie w Czepielowicach pod Brzegiem, pracując w tamtejszej szkole do roku 1973, a następnie przez dwanaście lat, aż do emerytury, w pobliskich Kościerzycach. O swoim wygnaniu, dramatycznych przeżyciach i okolicznościach z tym związanych pisze w „Żanecie” niewiele, koncentrując się przede wszystkim na dziecięco-młodzieńczych wspomnieniach z ukochanej Wileńszczyzny oraz własnej pracy pedagogicznej.

Pamiętnik mamy to więc nie tylko rozliczenie i podsumowanie pracowitego, niełatwego życia, ale również dający sporo do myślenia poradnik pedagoga.

H. J.: *Pańska mama była osobą niezwykle zaradną, podkreśla Pan, że nie było rzeczy dla niej niemożliwych.*

S. H.: Była kimś szczególnie wyjątkowym, potrafiła zjednywać sobie ludzi. Dzielność i twardość godziła z idealizmem. Zalety świeciły u niej pełnym blaskiem, wady nigdy jej nie pogrążyły, stając się w pewnych przypadkach czy okolicznościach zaletami, gdy na przykład swą niecierpliwością lub nadmierną bezkompromisowością pchnęła do przodu wiele trudnych, pozornie nierozwiązywalnych spraw. Problemy atakowała w

sposób niekonwencjonalny, nie stroniąc od rozwiązań prowizorycznych, ale zaskakująco trwałych.

H. J.: *Po powodzi wycofała się z życia towarzyskiego, a syn stał się jej ucieczką od świata.*

S. H.: Oprócz pracy nauczycielskiej energię życiową mamy napędzały jeszcze dwa wyzwania: dom i ogród oraz dziecko. Prawie ćwierć wieku z wielkim zaangażowaniem zmagala się z modernizacją i upiększaniem z takim trudem zdobytej i dzięki ogromnym wyrzeczeniom splaconej własnej, wymarzonej siedziby. Aż tu nagle, wystarczyła jedna noc, by wszystko trzeba było zaczynać praktycznie od początku, na co już nie miała siły. Całkiem niedawno siostra mamy pokazała mi list, otrzymany od niej tuż po powodzi, w którym żegna się ze światem.

No ale został jeszcze syn. To on ją trzymał wciąż przy życiu, choć wracał z pracy dopiero wieczorami, a w weekendy również często znikał z domu na całe dni. Zostały codzienne telefony do pracy, krótkie wieczorne i poranne oraz nieco dłuższe, sobotnio-niedzielne rozmowy. Po śmierci ojca syn zdal sobie wreszcie sprawę z lat zaniedbań, starając się je pośpiesznie i chaotycznie nadrabiać. Mama częściowo odzyskała wigor, otrząsnęła się z letargu, przystępując do remontu domu, porządkowania ogrodu i sadu, lecz pełnej energii już nie odzyskała.

H. J.: *W rozmowie często zarzuca Pan mamie: „za słabo przygotowałaś mnie do życia”, „byłem stale znieczulany, dystansowany i sztucznie uspokajany”.*

S. H.: Przed laty zarzut ów kierowałem do mamy bezpośrednio, z niewzruszoną wiarą w jego słuszność. W tekście natomiast pełni on jedynie funkcję drama-

turgiczną, by dobitniej zaprezentować jej poglądy. Przygotowanie do życia rozumiałem kiedyś jako przysposobienie do konfrontacji, wiecznej próby sił z otoczeniem. Dziś, gdy dojrzałem, jestem w stanie docenić mądrość zabiegów wychowawczych mamy, ponieważ dotarło wreszcie do mnie, że w relacjach z innymi ludźmi najważniejsza jest empatia, współpraca zamiast walki.

Jednocześnie dbać trzeba o własną godność, honor, kształcić w sobie zdolności do postaw asertywnych, zyskując u ludzi tym większy szacunek i sympatię. W tym sensie czuję się mamą kontynuatorem, staram się w sobie gromadzić i rozwijać wszystko, co w niej było najlepsze, co mi najcenniejszego przekazała.

H. J.: Zastosowana przez Pana forma rozmowy nadała książce dynamiki, czasem wypowiedzi wprowadzają napiętą atmosferę, bo zdarza się, że jedna ze stron przesadzi przedstawiając zbyt radykalne poglądy.

S. H.: Myślę, że zastosowanie dialogów w tekście przyczynia się nie tylko do zdynamizowania narracji, ale również służy upodmiotowieniu i ożywieniu postaci. Forma ta nosi w sobie załączek starcia, konfliktu, emocji. I dlatego postanowiłem zastosować dialog w tekście w tak szerokim zakresie, co na kształt syntezy wszystkich ważniejszych dysput, które odbyliśmy z mamą na przestrzeni wielu lat, by w ten właśnie sposób maksymalnie przybliżyć całą złożoność charakteru mamy oraz specyfikę i koloryt naszych wzajemnych stosunków.

H. J.: Rozmowa jest bardzo osobista, powiedzialabym że czasem epatuje wręcz uczuciowym ekshibicjonizmem. Czy nie miał Pan trudności odsłonięcia się przed czytelnikiem?

S. H.: Wszelkie wystąpienia publiczne w założeniu noszą znamiona ekshibicjonizmu. Przekaz literacki jest specyficznym przejawem otwarcia się przed drugim człowiekiem, swoistą spowiedzią. Dla osób skrytych, do których się zaliczam, pisemna a więc pośrednia forma autoprezentacji stanowi najmniejszy problem. Jest to czasem jedyny sposób na przełamywanie uprzedzeń, porozumienie ze światem zewnętrznym.

Poza tym w miarę upływu lat człowiek w sposób naturalny pozbywa się przeróżnych zahamowań i oporów – co w moim przypadku ułatwia dodatkowo charakter mojej pracy bibliotekarskiej, wymuszający bezpośrednie kontakty z ludźmi – wcielając w życie coraz konsekwentniej maksymę: „Nic co ludzkie, nie jest mi obce”.

H. J.: Miłość matki to jeden z najpiękniejszych darów, jakie syn może od niej otrzymać. Napisał Pan o matce, że była podstawowym, absolutnym, niepodważalnym, największym autorytetem, najprawdziwszą opoką i wyrocznią.

S. H.: Siła i mądrość matczynej miłości decyduje o dalszych losach dziecka. Jeżeli matka jest mocnym oparciem, potrafi zapewnić wysokie poczucie bezpieczeństwa staje się autorytetem. Ja pod tym względem miałem wielkie, nie od razu w pełni docenione szczęście.

Zdarza się, że miłość matki jest zbyt jednostronna, bezkrytyczna. Właśnie takiej miłości ze strony mojej mamy doświadczyłem. Wyjątkowo szczelny mur bezpieczeństwa, którym zostałem otoczony spowodował moją stosunkowo słabą, zwłaszcza w okresie dzieciństwa i młodości, odporność na życiowe ciosy. Wpojona mi przez nią silna wiara w ludzi, była nadmierna, przesadna niekiedy

obowiązkowość owocuje neurotycznymi stanami, przeczulenie co do własnej godności i honoru prowokuje niepotrzebne konflikty z otoczeniem.

Niczego jednak nie żałuję, zaakceptowałem swoje wady, a wszystko co mnie w życiu dobrego spotkało i spotka przede wszystkim jej zawdzięczam.

H. J.: *W książce porusza Pan zagadnienia ważne dla każdego z nas. Utrata bliskiej osoby zawsze jest zaskoczeniem i zawsze boli. Wyzwała pokłady wyrzutów sumienia, że się nie zdażyło wszystkiego wypowiedzieć, wyjaśnić, że nie było się dość opiekuńczym, poświęciło za mało czasu ... Pisze Pan „Przy Mamie byłem wiecznie, niezmiennie niedojrzały, dzieciennie egoistyczny. [...] [Słowa] „później” i „zaraz” zamieniały się notorycznie w „nigdy”, a balon wzajemnych ukrytych żalów i niespełnień pęczniał”.*

S. H.: Po śmierci mamy strawiłem niejedną noc na zmaganiach ze świadomością niemożności naprawienia błędów, wyjaśnienia opacznie zrozumianych czynów i słów, wynagrodzenia jej wielu lat poświęceń, zszarganych nerwów czy chociażby wydobycia z siebie dwóch, stanowczo zbyt rzadko używanych słów: „dziękuję” i „przepraszam”.

Stając więc oko w oko z nieodwracalnością, bolesną koleją rzeczy, podjąłem dramatyczną próbę dokończenia rozmowy z mamą, skromnego chociażby zadośćuczynienia.

W końcu przyszło pogodzenie z rzeczywistością i ulga, bo jak zauważył Kurt Vonnegut, pisanie jest formą terapii.

H. J.: *Bibliotekarzy i czytelników gorąco zachęcam do lektury i dziękuję za rozmowę.*

Katarzyna Ostrowska –Pałyga
Dział Instrukcyjno-Metodyczny
WBP w Opolu
Koordynator Regionalny
Programu Rozwoju Bibliotek

**PROGRAM
ROZWOJU BIBLIOTEK
NA OPOLSZCZYŹNIE
(najważniejsze działania)**

Program Rozwoju Bibliotek (dalej PRB) jest częścią inicjatywy *Global Libraries* prowadzonej w ramach Światowego Programu Rozwoju Fundacji Billa i Melindy Gates. Program w Polsce potrwa do roku 2013 a na jego realizację zaplanowano środki w wysokości 28 milionów dolarów. Fundusze przeznaczone są na wsparcie szkoleniowe kadry bibliotecznej, przeprowadzone będą warsztaty planowania pracy biblioteki, szkolenia specjalistyczne i informatyczne, wsparcie teleinformatyczne bibliotek w ramach którego dostarczony będzie nowoczesny sprzęt komputerowy i oprogramowanie oraz urządzenia wielofunkcyjne. Ważnym założeniem Programu jest również wsparcie środowiska bibliotecznego polegające m.in. na rozwoju potencjału szkoleniowego bibliotek wojewódzkich oraz integracja

środowiska bibliotekarskiego. Obszarem działania na którym skupia się również Program jest promocja bibliotek i ich działań w środowisku. Ma temu służyć zaplanowana na dużą skalę kampania społeczna na rzecz bibliotek w mediach lokalnych i ogólnopolskich.

Realizacją Programu w Polsce zajmuje się Fundacja Rozwoju Społeczeństwa Informatycznego, która wiosną 2008 r. została powołana przez Polsko-Amerykańską Fundację Wolności w celu koordynacji nowatorskiego programu mającego na celu ułatwienie polskim bibliotekom publicznym dostępu do szkoleń, komputerów i Internetu. Program adresowany jest do małych bibliotek publicznych we wszystkich gminach wiejskich, miejsko-wiejskich i miejskich do 20 tys. mieszkańców. Jednym z założeń Programu jest integracja środowiska, dlatego żadna biblioteka samodzielnie nie może uczestniczyć w Programie. Warunkiem uczestnictwa jest stworzenie partnerstwa, biblioteka może być Biblioteką Wiodącą lub Partnerską.

O przyjęcie do pierwszej rundy Programu starały się 2884 placówki biblioteczne w całej Polsce w tym 959 bibliotek gminnych i 1925 filii, a zakwalifikowało się 1867 placówek bibliotecznych.

W województwie opolskim uprawnionych do udziału w Programie Rozwoju Bibliotek było 68 gmin. Wniosek złożyło 17 bibliotek tj. 25% uprawnionych. Na liście finalistów znalazły się wszystkie biblioteki aplikujące uzyskując największą średnią punktów w Polsce. Poziom opracowanych aplikacji był bardzo wysoki. Do Programu zgłosiły się 4 Partnerstwa. Są to biblioteki: w Nysie, Glucholazach, Tarnowie Opolskim i Grodkowie jako Wiodące oraz biblioteki w **Pakosła-**

wicach, Paczkowie, Otmuchowie, Zawadzkiem, Korfantowie, Strzelcach Opolskich, Gogolinie, Jemielnicy, Popielowie, Lubszy, Olszance i Ozimku jako Partnerskie.

Biblioteka Publiczna w Lewinie Brzeskim wraz ze swoimi filiami przystąpiła do Programu jako biblioteka partnerska biblioteki wiodącej z woj. dolnośląskiego

KALENDARIUM 2009

17-18 marca 2009 r. - w Warszawie w siedzibie Fundacji im. S. Batorego odbyło się pierwsze spotkanie koordynatorów Programu Rozwoju Bibliotek. Zorganizowane i sfinansowane przez Fundację Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego (dalej PRB) W spotkaniu udział wzięło 18 pracowników Działów Instrukcyjno-Metodycznych Wojewódzkich Bibliotek Publicznych. Spotkanie otworzył Prezes FRSI Jacek Wojnarowski, który omówił szczegółowo cele i obszar działań Programu.

16 kwietnia 2009 r. - w Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej im. E. Smolki w Opolu odbyła się narada dyrektorów bibliotek publicznych woj. opolskiego. Gościem spotkania był Jacek Królikowski, specjalista do spraw szkoleń i wsparcie systemu bibliotecznego FRSl. Przedstawił zebranym bibliotekarzom główne założenia i cele wdrażanego w Polsce Programu. Szczegółowo omówił również korzyści ale i zobowiązania związane z przystąpieniem do Programu.

5 maja 2009 r. – przeprowadzono spotkanie organizacyjne dotyczące udziału w Programie Rozwoju Bibliotek. W spotkaniu udział wzięło 35 bibliotekarzy z 68 gmin spełniających

kryteria udziału w PRB. Koordynator Katarzyna Ostrowska-Pałyga omówiła poszczególne zagadnienia dotyczące udziału w Programie. Celem spotkania było również powołanie partnerstw w naszym województwie. Zainteresowanie było bardzo duże wstępny udział w Programie zadeklarowało 40 bibliotek czyli 10 partnerstw (10 bibliotek wiodących i 30 partnerskich). Ostatecznie po rozpatrzeniu korzyści i zobowiązań oraz po rozmowach i władzami samorządowymi (zgoda władz była niezbędna) udział swój zgłosiły 4 partnerstwa.

25 maja 2009 r. – podpisano trójstronne porozumienie o współpracy pomiędzy Fundacja Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego, Instytutem Książki a Wojewódzka Biblioteką Publiczną im. E. Smolki w Opolu. Porozumienie zostało zawarte w celu harmonijnej realizacji rządowego Programu Biblioteka+ i Programu Rozwoju Bibliotek na terenie woj. opolskiego.

2-3 czerwca 2009 r. – zorganizowano II spotkanie koordynatorów regionalnych Programu Rozwoju Bibliotek . Spotkanie poświęcone było przygotowaniom do składania wniosków udziału w PRB

28 czerwca 2009 r. – zakończyła się rekrutacja do I Rundy Programu Rozwoju Bibliotek

17 lipca 2009 r. – ogłoszono wyniki naboru do I Rundy Programu Rozwoju Bibliotek **Do pierwszej rundy Programu Rozwoju Bibliotek zgłosiło się 959 bibliotek gminnych.**

255 z nich aplikowało jako Biblioteki Wiodące, a 704 jako Biblioteki Partnerskie. Na liście finalistów znalazło się 612 gminnych bibliotek publicznych, w tym 153 Biblioteki Wiodące i 459 Bibliotek Partnerskich. W województwie opolskim 17 bibliotek znalazło się na liście finalistów tj. 25 % uprawnionych i 100% składających wnioski.

6 sierpnia 2009 r. - Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji, Fundacja Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego oraz Grupa Telekomunikacja Polska zawarły porozumienie w sprawie utworzenia programu informatyzacji polskich bibliotek publicznych. Na mocy Porozumienia Grupa TP zobowiązała się do bezpłatnego podłączenia do Internetu wszystkich bibliotek publicznych w Polsce.

7-9 września 2009 r. – odbyło się III spotkanie koordynatorów regionalnych PRB. Poświęcone między innymi podsumowaniu I rundy Programu Rozwoju Bibliotek. Przedstawiony został również plan kampanii reklamowej..

22 września 2009 r. – podpisana została umowa o współpracy między Fundacją Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego a Wojewódzką Biblioteką Publiczną w Opolu dotyczącą realizacji Programu w woj. opolskim.

23 września 2009 r. - w Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej im. E. Smolki w Opolu odbyło się spotkanie uczestników I rundy Programu Rozwoju Bibliotek z przedstawicielem Fundacji Rozwoju Społeczeństwa (Elżbietą Dydak) oraz koordynatorem szkoleń w ramach PRB na województwo opolskie (Iwoną Ku-

sak, Centrum Aktywności Lokalnej). Na spotkaniu omówiono m.in. sposób, w jaki dostarczany będzie sprzęt do bibliotek, określono, jak będzie wyglądać protokół zdawczo-odbiorczy oraz kto przeprowadzi szkolenia i gdzie się one będą odbywać. Głównymi bohaterami spotkania byli dyrektorzy Bibliotek Wiodących i Partnerskich uczestniczących w pierwszej rundzie Programu. Bibliotekarze dowiedzieli się również z jakich dodatkowych działań będą mogli skorzystać w ramach Programu.

4-6 listopada 2009 r. – odbył się I z cyklu bezpłatnych szkoleń dla pracowników Działów Instrukcyjno – Metodycznych Bibliotek Wojewódzkich, realizowanych w ramach Programu Rozwoju Bibliotek. Realizatorem szkoleń jest firma LEM Projekt z Krakowa.

20-21 listopada 2009 r. – przeprowadzono I z cyklu szkolenia dotyczące warsztatu planowania pracy biblioteki dla uczestników I rundy PRB w woj. opolskim. Szkolenie to realizuje Stowarzyszenie CAL z Katowic. W szkoleniu wzięli udział wszyscy pracownicy merytoryczni Bibliotek Wiodących (Nysa, Glucholazy), przedstawiciele urzędów oraz dyrektorzy Bibliotek Partnerskich.

23 listopada 2009 - w siedzibie Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej im. Emanuela Smolki w Opolu zostało podpisane Regionalne Partnerstwo na Rzecz Rozwoju Bibliotek w woj. opolskim. Porozumienie podpisali Józef Sebesta Marszałek Województwa Opolskiego, Ryszard Wilczyński Wojewoda Opolski, Tomasz Kostuś, Członek Zarządu Województwa Opolskiego oraz Jacek Wojnarowski Prezes Zarządu Fundacji Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego.

I spotkanie uczestników I rundy Programu Rozwoju Bibliotek 23 września 2009 r.

Podpisanie Regionalnego Partnerstwa na Rzecz Rozwoju Bibliotek w województwie opolskim. 23 listopada 2009

RODZAJE TURYSTYKI

Współczesna turystyka stanowi jedną z najszybciej rozwijających się i złożonych sfer życia społecznego. Odpowiedzią na oczekiwania dynamicznie rosnącej społeczności turystów jest również dynamicznie rozwijająca się, gospodarka turystyczna. Należy przy tym zaznaczyć, że wspomniane wyżej oczekiwania przechodzą obecnie daleko idącą ewolucję. Wraz z postępującą globalizacją rozszerzeniu i zmianie ulegają nie tylko kierunki, ale także cele wyjazdów o charakterze turystycznym. Obok najbardziej rozwiniętego nurtu turystyki wypoczynkowej (woda, góry), wypoczynku opartego o czyste środowisko (agroturystyka, ekoturystyka), turystyki obejmującej miejsca kultu religijnego (turystyka pielgrzymkowa) obserwujemy wzrost znaczenia wszelkich form aktywnego wypoczynku (żeglarstwo morskie, paralotniarstwo, wspinaczka wysokogórska, kitesurfing) będących do tej pory domeną sportowców. Podobną ewolucję przechodzi turystyka rozwijana w oparciu o zasoby kulturowe (turystyka kulturowa), realizowana głównie w miastach. W szerszym ujęciu obejmuje ona również turystykę biznesową, stanowiącą szczególnie dynamiczny i dochodowy sektor turystyki. Warte podkreślenia są najnowsze trendy w rozwoju turystyki światowej oparte o zainteresowania kulinarne (turystyka kulinarna, jej wąskim wycinkiem jest tzw. enoturystyka), zdrowotne (ośrodki

SPA), a także wyjazdy turystyczne będące wyrazem szczególnych zainteresowań jego uczestników (np. miejsca katastrof czy klęsk żywiołowych). Coraz większą popularnością też cieszy się tzw. turystyka weekendowa determinowana zaangażowaniem w pracę, a co za tym idzie brakiem wolnego czasu przeznaczanego na dłuższy wypoczynek. Wychodząc naprzeciw tym tendencjom prezentujemy bibliografię będącą przeglądem zmian zachodzących we współczesnej turystyce. Opracowana została w oparciu o książki i artykuły z czasopism opublikowane w ostatnich 10. latach, dostępne w Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej.

1. Agroturystyka szansą dla biur? / Magdalena Okoniewska // *Rynek Turystyczny*. - 2007, nr 6, s. 16-18, 20
2. Apartamenty na kółkach : dawniej karawaning uważany był za stosunkowo niedrogi sposób podróżowania ... / Wojciech Witkowski. - Fot. // *Rynek Turystyczny*. - 2007, nr 10, s. 30-32
3. Balwany na falach : podróże na stałkach wycieczkowych stały się jedną z najbardziej popularnych i dochodowych form turystyki ... / Carole Cadwalladr // *Forum*. - 2003, nr 8, s. 32-33
4. Biznes z relaksem : konferencje w uzdrowiskach / Barbara Tekieli. - Fot. // *Rynek Turystyczny*. - 2005, nr 10, s. 16, 18-19
Konferencje połączone z odnową biologiczną albo weekendem dla zdrowia i urody
5. City Breaks - weekend w mieście / Magdalena Okoniewska. - Fot. // *Rynek Turystyczny*. - 2007, nr 4, s. 16-18
City Breaks – odwiedzanie stolic europejskich w celach rekreacyjnych

6. Czym pojedziesz, w tym się wyśpisz : jeżeli wybierzesz się na wakacje kamperem, nie będziesz musiał rezerwować noclegów ... / Leszke Belke. - Rys. // *Focus*. - 2009, nr 6, s. 21-22
7. Duchowy biznes : turystyka pielgrzymkowa jest jednym z najstarszych rodzajów turystyki... / Zbigniew Adamów-Bielkowicz. - Wykr. // *Rynek Turystyczny*. - 2009, nr 7, s. 24-26
8. Epoka pływających kurortów / Michel Muszyński. - Fot., rys. // *Profit*. - 2003, nr 8, s. 116-121
9. Hotele na wodzie / Piotr B. Stareńczak. - Fot. // *Voyage*. - 2008, nr 12, s. 94-99
Statki wycieczkowe
10. Kamperem w świat : karawaning / Bogusława Baczewska. - Fot. // *Rynek Turystyczny*. - 2008, nr 2, s. 24-26
11. Kanapowi turyści : couchsurfing, czyli darmowy nocleg u ludzi zarejestrowanych na stronie www.couchsurfing.com, to nowy sposób na poznanie świata / Anna Kamińska. - Fot. // *Przeгляд*. - 2008, nr 34, s. 54-55
12. Kemping - nie tylko dla odważnych / Zbigniew Bielkowicz. - Mapa // *Rynek Turystyczny*. - 2009, nr 5, s. 41-43
13. Koncepcje rozwoju turystyki / Marek W. Kozak // *Studia Regionalne i Lokalne*. - 2008, nr 1, s. 38-59
14. Modne podróże z sakwami : z roku na rok zwiększa się liczba miłośników turystyki rowerowej ... / Wojciech Witkowski. - Fot. // *Rynek Turystyczny*. - 2008, nr 2, s. 27-29
15. Na kulinarnym szlaku : z roku na rok coraz większym zainteresowaniem turystów cieszą się wyjazdy kulinarne ... / Beata Jurkowicz. - Fot. // *Rynek Turystyczny*. - 2009, nr 1, s. 24-26
16. Na lewo garnki, na prawo leki : turystyka werbungowa / Tomasz Butrym. - Fot. // *Rynek Turystyczny*. - 2007, nr 12, s. 11-13
Turystyka werbungowa (z niem. werbung – reklama) to połączenie wyjazdów turystycznych ze sprzedażą różnych towarów
17. Nagły atak wycieczki szkolnej : otaczają nas : zajęli już hotele, muzea, bary i sklepy ... najwięcej wycieczek szkolnych przemierza Europę w maju i w czerwcu ... / Marcin Kolodziejczyk. - Fot. // *Polityka*. - 2009, nr 23, s. 32-34
18. Nie jest źle pod polską gruszą : agroturystyka pod polską gruszą / Anita Skiba // *Gazeta Prawna*. - 2004, nr 147, s. 17
19. Organizacja wyjazdów incentive / Halina Kuczera // *Rynek Turystyczny*. - 2008, nr 11, s. 26-27
Incentive travel (turystyka motywacyjna) to podróże pracowników, sprzedawców lub agentów opłacone przez przedsiębiorstwo w ramach nagrody za realizację odpowiedniej sprzedaży lub innych zadań, za wyróżniające osiągnięcia lub jako zachęta na przyszłość
20. Perspektywy agroturystyki / Ryszard Kostuch. - Fot. // *Aura*. - 2009, nr 1, s. 17-19
21. Pielgrzym czy turysta? / Hanna Dzieblińska // *Rynek Turystyczny*. - 2006, nr 4, s. 27-28, 30-33
Turystyka pielgrzymkowa
22. Pielgrzymkiada / Tomasz Krzyżak, Cezary Gmyz. - Fot. // *Wprost*. - 2005, nr 32, s. 36-39
Turystyka pielgrzymkowa
23. Podmorskie wyprawy / Mary Carmichael. - Fot. // *Newsweek Polska*. - 2003, nr 42, s. 68-72

24. Rejsy wycieczkowe : rejsy wycieczkowe stanowią obecnie najbardziej dynamicznie rozwijającą się część światowego biznesu turystycznego / Monika Stawska // *Rynek Turystyczny*. - 2005, nr 4, s. 16-17
25. Rola agroturystyki w produkcji turystycznym obszarów wiejskich / Dorota Chudy-Hyski, Żemła Michał // *Marketing i Rynek*. - 2003, nr 12, s. 26-32
26. Rotele, mobilne miejsca noclegowe : autokary z miejscami do spania są w Polsce nadal mało popularne i mało dostępne ... / Wojciech Witkowski. - Fot. // *Rynek Turystyczny*. - 2007, nr 11, s. 32-34
27. Rozpusta w czasach kryzysu / Bartosz Zwierz. - Fot. // *Podróże*. - 2009, nr 7, s. 26-32
Przewodnik po kampingach na świcie
28. Rynek incentive w Polsce / Krzysztof Cieślowski // *Rynek Turystyczny*. - 2008, nr 11, s. 27-28
29. Sanktuaria czekają na turystów : turystyka pielgrzymkowa istnieje w Polsce niemal „od zawsze” ... / Bogusława Baczewska, Maria Flisowska, Andrzej Szafranski. - Mapa, fot. // *Rynek Turystyczny*. - 2007, nr 7, s. 10-14
30. SPA - dodatek czy motyw główny / Katarzyna Podgórska. - Fot. // *Rynek Turystyczny*. - 2005, nr 5, s. 27-28, 30
Turystyka zdrowotna
31. SPA - sanatoria dla bogatych / Bogusława Baczewska. - Fot. // *Rynek Turystyczny*. - 2007, nr 9, s. 28-30
Turystyka zdrowotna
32. Specjalność - turystyka biznesowa / Andrzej Jarczewski // *Rynek Turystyczny*. - 2009, nr 9, s. 54-55
33. Stan i uwarunkowania rozwoju turystyki żeglarskiej w Polsce / Ryszard Błacha, Kazimierz Klementowski. - Tab., wyk. // *Problemy Turystyki*. - 2003, nr 1/2, s. 57-68
34. Trasą winno-miodową : enoturystyka to podróże szlakiem winnic, piwnic i winiarni, dochodowa gałąź turystyki we Włoszech, Francji, Niemczech, Austrii, nawet na Słowacji ... / Marek Henzler. - Mapa, fot. // *Polityka*. - 2009, nr 31, s. 52-54, 56
35. Turystyka / Władysław W. Gaworecki. - Warszawa: Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, 2007. - 370 s. Sygn. B 379-2
36. Turystyka alternatywna - zarys genezy i idci / Alina Zajadacz // *Problemy Turystyki*. - 2005, nr 3/4, s. 5-17
Ekoturystyka, agroturystyka
37. Turystyka ekologiczna: przesłanki i perspektywy rozwoju / Paulina Bohdanowicz, Piotr Zientara // *Wspólnoty Europejskie*. - 2008, nr 3, s. 29-35
38. Turystyka kulinarna - czy zawita do Polski? / Jan Sitnicki. - Fot. // *Rynek Turystyczny*. - 2007, nr 3, s. 26-27
39. Turystyka kulturowa / Tadeusz Jędrusiak. - Warszawa : Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, 2008. - 150 s. Sygn B 33-225
40. Turystyka religijna w krajach arabskich : dziedzictwo i współczesność / Rajja Al-Azzawi // *Kultura Fizyczna*. - 2001, nr 9/10, s. 21-25
41. Turystyka rowerowa w polskich parkach narodowych – stan obecny, perspektywy rozwoju / Szymon Wójcik. - Fot. // *Parki Narodowe*. - 2007, nr 3, s. 15-17
42. Turystyka w obliczu wyzwań XXI

- wieku / Wiesław Alejskiak. - Kraków: „Albis”, 1999. - 316 s. Sygn. C 379-2
43. Turystyka weekendowa : jest nieco niedocenianą formą turystyki, choć w niektórych miejscowościach stanowi jeden z ważniejszych segmentów branży turystycznej ... / Zbigniew Adamów-Bielowicz. - Tab. // *Rynek Turystyczny*. - 2009, nr 11, s. 35-38
44. Turyści z mórz i oceanów : żegluga wycieczkowa jest jedną z tych gałęzi przemysłu turystycznego, w której dynamiczny rozwój w najbliższych latach nikt nie wątpi ... / Andrzej Szafrński. - Fot. // *Rynek Turystyczny*. - 2008, nr 1, s. 12-14, 16, 18-19
45. Wakacje na wsi : agroturystyka wzbogaca i zmienia swój wizerunek ... / Monika Dolecka // *Rynek Turystyczny*. - 2004, nr 7, s. 40-41
46. Warto grać w zielone? : zielone szkoły już dawno przestały być kojarzone z wiosennymi wakacjami na łonie natury ... zmienił się ich charakter, zmieniły się także oferty dla szkół ... / Jakub Głowacki. - Fot. // *Rynek Turystyczny*. - 2008, nr 11, s. 16-19
47. Wodny świat : rynek spa rozwija się bardzo dynamicznie ... / AMS. - Fot. // *Media&Marketing*. - 2008, nr 36, s. 14-18

Ewa Lechwoń
Dział Informacyjno-Bibliograficzny
WBP w Opolu

ABC gmin powiatu opolskiego

HISTORIA I WSPÓŁCZESNOŚĆ GMINY KOMPRACHCICE

Chmielowice

Historia Chmielowic sięga ponad 700 lat wstecz. Wiadomo, że już w 1295 r. należały one do wsi parafialnych kościoła pw. św. Wojciecha w Opolu. Pierwsze źródła pisane wspominają wieś *Chmielowice* w roku 1386 przy okazji zmiany właściciela. Sporządzony wówczas dokument wymienia trzech kolejnych właścicieli: sprzedającego – Jana z Opoli, poprzedniego właściciela – Thomasa Bischofshaima oraz nowego właściciela – Gregora Gassowicza. Nazwa wsi może pochodzić od nazwiska pierwszego znanego właściciela Jamzo Chmclova albo od chmielu, który mogli uprawiać ówczesni jej mieszkańcy.

W następnych wiekach Chmielowice były wsią kościelną. Należały m.in. do parafii w Chrząszczycach i wikariatu duszpasterstwa opolskiego. W XVIII w. właścicielami Chmielowic były rody von Mettich i von Prittwitz.

W 1842 r. we wsi działała szkoła, do której uczęszczało 75 dzieci miejscowych i z okolicznych wsi. W 1861 r. liczba uczniów przekraczała już setkę. W tym samym czasie Chrząstowice liczyły 187 mieszkańców, a właścicielem majątku rycerskiego był Richard von Donat. W roku 1939 liczba mieszkańców wynosiła 729, a w 1945 r. – 539. Po wojnie zamieszkało tu kilkadziesiąt rodzin wysiedlonych z

terenów wschodnich Polski. Obecnie w Chrząstowicach mieszka ok. 1450 osób, a wieś pełni rolę zaplecza Opoli. Mieści się tutaj szkoła podstawowa i przedszkole oraz firmy usługowe (głównie transportowe i ślusarskie). W 1980 r. została utworzona parafia pw. św. Anny Samotrzeciej, a w 1990 r. poświęcono nowy kościół.

Domecko

Pierwsza wzmianka o wsi pochodzi z ok. 1300 r. i dotyczy dziesięciny płaconej biskupowi. Pierwotnie jej nazwa brzmiała *Domeczco*, później: *Domeczko*, *Dometzko*, *Dometzky*. Nazwa ta prawdopodobnie wywodzi się od nazwiska Domek lub od wyrazu „dom”. Właścicielami Domecka były rodziny: Erenberg, Buchta, von Koschuzka, von Reichenbach.

W 1723 r. we wsi mieszkało 10 wolnych kmieci i 6 wolnych ludzi, którzy mieli prawo przenosić się do innych wsi. Wtedy też istniała tu kuźnia. W 1865 r. liczba mieszkańców była już znacznie większa – 247 osób, by w 1925 r. osiągnąć liczbę 1251. W roku 1965 Domecko liczyło najwięcej, bo 1374 mieszkańców. W 2001 r. zarejestrowano ich 1320.

Okolo 1800 r. w miejscowym majątku wzniesiono – istniejący do dzisiaj – klasycystyczny dwór i założono park dworski. W okresie międzywojennym jego właścicielem był Richard Neugebauer. W 1801 r. powstała szkoła, do której uczęszczało ok. 260 dzieci.

W latach 1957-1961 wybudowano w Domecku kościół pw. Niepokalanego Serca NMP, w 1985 r. remizę strażacką, a w 1987 r. nową szkołę.

Od kilku lat miejscowa szkoła organizuje międzyskolny konkurs kolęd, natomiast przy kościele prężnie działa schola liturgiczna Cantare Cordis.

Dziekaństwo

Nazwa wsi w obecnej i wcześniej występujących formach (*Dzieskanowicze, Dziekanowitz, Dikanowitz*) wskazuje, że należała do kościoła: w 1295 r. do kościoła pw. św. Wojciecha w Opolu, a w 1531 r. do dziekana opolskiego i stan ten trwał aż do sekularyzacji. W 1811 r. przeprowadzono licytację, w wyniku której wieś została kupiona i podzielona przez 12 miejscowych kmiaci.

W 1845 r. w Dziekaństwie było 19 domów, 139 mieszkańców i młyn wodny. Według danych z 1910 r. wieś zamieszkiwało 200 osób, z których wszystkie posługiwały się językiem polskim. W 1939 r. ludność liczyła 244 osoby, w 1946 r. – 185, a w 1965 r. – 249. W 2004 r. Dziekaństwo liczyło najmniej mieszkańców w gminie – 223. Godną podziwu jest postawa tej małej społeczności, która wspólnymi siłami wybudowała dom spotkań wiejskich. Inicjatywa ta zyskała uznanie komisji konkursu „Piękna Wieś Opolska” w 2004 r. i zaowocowała wyróżnieniem w kategorii „Najlepszy projekt odnowy”.

Komprachcice

Po raz pierwszy nazwa wsi została wymieniona ok. 1300 r. w księdze uposażeń biskupów wrocławskich, kiedy to klasztor w Lubiążu zapłacił 10 marek za prawa dziedziczne do tej wsi. W 1512 r. Komprachcicc zniszczył właściciela; został nim Boruta von Stechau. Pierwotna nazwa wsi to *Gumberti Villa*, co oznacza „wieś Gumperta” lub Gumprechta. Był to prawdopodobnie założyciel wsi. W miarę upływu lat nazwa ta ulegała przekształceniom i brzmiała *Gumprechticze, Gomprachticz, Gomprachtitz, Komprachtschutz*.

Przez długi czas Komprachcice były wsią niewielką, w końcu XVIII w. liczącą ok. 160 mieszkańców. Znaczny wzrost liczby ludności nastąpił w poł. XIX w. W 1845 r. wieś posiadała 500. mieszkańców zamieszkujących w 69 budynkach, wiatrak, browar oraz majątek ziemski. Później funkcjonowały tu również dwie karczmy. Około 1900 r. liczba mieszkańców przekroczyła 1000, a w 1925 r. było ich już 1565 i liczba ta wciąż rosła, by tuż przed wojną osiągnąć stan 2154 osób. Znaczny spadek liczby mieszkańców nastąpił w 1946 r. – do 1737. Obecnie mieszka tutaj ok. 2720 osób.

W 1887 r. Komprachcice znalazły się na drodze linii kolejowej wiodącej z Opola do Nysy i to spowodowało ich rozwój; powstały nowe osiedla mieszkaniowe, działała cegielnia i fabryka cygar.

W 1973 r. utworzono gminę Komprachcice, w skład której wchodzi 9 wsi sołeckich. Znajdując się tutaj kościół parafialny pw. św. Franciszka z Asyżu, działa Bank Spółdzielczy i Urząd Pocztowy, a także Ochotnicza Straż Pożarna, cztery kluby sportowe, Gminna Biblioteka Publiczna, gimnazjum, szkoła podstawowa i przedszkole. Wybudowano nowy ośrodek zdrowia i nowoczesną halę sportową, w której odbywają się liczne imprezy i zawody sportowe rangi lokalnej i wojewódzkiej. Prężnie działa Samorządowy Ośrodek Kultury, organizujący liczne konkursy i przeglądy oraz popularyzujący okolicznych artystów ludowych poprzez coroczne wystawy twórczości ludowej „Folk Art”. Dumą mieszkańców jest chór parafialny „Attonare”, laureat wielu konkursów. Komprachcice są również siedzibą Stowarzyszenia „Czerwone Korale”, zrzeszającego kobiety województwa opolskiego.

Ochodze

Pochodzenie nazwy wsi można tłumaczyć dwojako; od miejsca, które trzeba obejść czy obchodzić (np. z powodu błota, bagna) albo od słowa *objazd, ujazd*, tożnaczający osadę, której granicę ustalono przez wspólny obchód z sąsiadami. Na przestrzeni lat nazwa ta niewiele się zmieniła (*Ochotz, Ochods, Ochodza*).

Najstarsze wzmianki o Ochodzach (noszących wówczas tę samą nazwę, co obecna) pochodzą z dokumentu datowanego na rok 1295, w którym biskup wrocławski Jan Ronka oraz książę opolski Bolko I wyznaczyli nowe granice dóbr kościelnych. W wyniku tego porozumienia Ochodze znalazły się w granicach parafii w Chrząższczycach, a od roku 1889 należą do parafii w Komprachcicach. W 1536 r. zakupione zostały wraz z Domeckiem – z którym tworzyły wówczas jedną wieś – przez braci Buchtów. W latach 1723/25 występują już jako jedna wieś z jednym sołtysem. Mieszkało tu wtedy 7 kmicci, 3 wolnych, 4 zagrodników, 6 wypalaczy węgla drzewnego i 2 kopaczy rudy. W 1845 r. liczba mieszkańców wzrosła do 372; funkcjonował młyn wodny i tartak. Do 1939 r. stan ludności sukcesywnie się powiększał (do 1066 osób), by spaść do liczby 958 w roku 1946. Obecnie w Ochodzach mieszka ok. 1100 osób; jest tu Publiczna Stowarzyszeniowa Szkoła Podstawowa i Koło Gospodyń Wiejskich, a także boisko sportowe do gry w piłkę ręczną.

Również w Ochodzach znajduje się najcenniejszy zabytek gminy – drewniany kościół pw. św. Marcina, wybudowany w 1702 r. w Komprachcicach i przeniesiony do Ochodz w 1941 r.

Osiny

Wieś została założona w 1795 r. jako kolonia, prawdopodobnie w wyniku osiedlenia tu kilku dragonów. Istnieją też jednak przypuszczenia, że mogła powstać dużo wcześniej. Otóż w księdze uposażeń biskupów wrocławskich z ok. 1300 r. wymieniana jest wieś *Ossini*, ale z kolei inne źródła sugerują, że powstała dużo później, bo po wojnie trzydziestoletniej w 1684 r.

W roku 1819 właścicielem wsi był baron Hochberg, a wieś liczyła 48 mieszkańców i 10 chałupników. W 1900 r. było już 189 mieszkańców, w większości mówiących po polsku. W latach dwudziestych ich liczba wzrosła do 484 osób. Sołtysem był wówczas Friedrich Zausing, a tamtejsi ewangelicy stanowili największą na owe czasy społeczność protestancką na terenie obecnej gminy Komprachcice. W latach trzydziestych zbudowano kościół ewangelicki im. Gustawa Adolfa, funkcjonujący do dzisiaj. W 1939 r. w Osinach mieszkało 659 osób, w 1960 – 504, a obecnie – 474.

Krótko po wojnie wieś nosiła nazwę *Rotuz* – spolszczony odpowiednik niemieckiej nazwy *Rothaus*.

W Osinach działa Koło Gospodyń Wiejskich; w 2006 r. mieszkańcy wspólnymi siłami wybudowali plac zabaw dla dzieci. Rok wcześniej wieś została laureatem konkursu *Odnowa Wsi* w Gminie Komprachcice.

Polska Nowa Wieś

Pierwotna nazwa wsi brzmiała *Nowa Wieś*. Od XVIII w. nazywana była *Polską Nową Wsią* w odróżnieniu od pobliskiej *Nowej Wsi Królewskiej*. Niemieckie odpo-

wiedniki tej nazwy to *Neudorff*, *Neudorf* *Polnisch*, *Polnisch Neudorf*.

Pierwsza wzmianka o wsi pochodzi z 1295 r., kiedy to książę opolski Bolesław I ufundował kościół, a wsi z łacińska zwanej *Nova Villa* nadał prawa magdeburskie i ustanowił dziedziczne sołectwo. W XIV w. wieś była własnością kolegiaty w Niemodlinie i w jej dokumentach nazywana była *Hansdorf*, prawdopodobnie od imienia jej właściciela Johanna von Oppeln. W 1666 r. wybudowano tu drewniany kościół pw. Nawiedzenia NMP; wieś należała wówczas do parafii w Komprachcicach. W latach 1723/25 w Polskiej Nowej Wsi żyło 17 chłopów i 17 innych mieszkańców. W 1845 r. było tu 119 domów, 840 mieszkańców, kościół klasztorny oraz szkoła katolicka z jednym nauczycielem i jego pomocnikiem. W 1900 r. liczba mieszkańców wzrosła do 1162, w 1925 r. do 1466, a w 1960 r. do 1860. Obecnie w Polskiej Nowej Wsi mieszka ok. 1820 osób.

W latach 1949-1953 wybudowano nowy kościół, a stary przeniesiono do Szczepanka k. Strzelce Opolskich. Godnym uwagi zabytkiem jest kaplica pw. św. Rocha wzniesiona w 1857 r. Ponadto w Polskiej Nowej Wsi znajduje się szkoła podstawowa, przedszkole, boisko sportowe, lotnisko Aeroklubu Opolskiego oraz Ochotnicza Straż Pożarna.

Wawelno

Pierwsze wzmianki o wsi pochodzą z ok. 1300 r., ale być może istniała już znacznie wcześniej, na co wskazuje jej nazwa, pochodząca od staropolskiego wyrazu *wąwel*, *wąwelno*, oznaczającego suche, wzniesione miejsce wśród mokradel, a tak właśnie usytuowana była wioska.

Przez jakiś czas Wawelno należało do książąt opolskich, po czym w roku 1328

zostało zamienione za miejscowość Skorogoszcz i przeszło na własność klasztoru w Czarnowasach jako *Wadelno*. W 1336 r. występuje nazwa *Wawelno*, a w 1532 r. – *Wamwalno*. W 1934 r. we wsi wzniesiono kościół pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa, a w 1939 r. utworzono tu parafię, (wcześniej Wawelno należało do parafii w Dąbrowie).

W 1784 r. wieś zamieszkiwało 21 kmicci, 11 właścicieli 0,5 łana, kilku zagrodników i chałupników. W roku 1845 istniała tu szkoła z jednym nauczycielem i młyn wodny. W dalszych latach działała tu również kopalnia węgla brunatnego. W 1910 r. liczna mieszkańców wzrosła do 729, by w roku 1939 osiągnąć stan 1166 osób. W 1946 r. w Wawelnie mieszkało 919 osób, w 1960 – 1171, a obecnie – ok. 1100. Większość utrzymuje się z zajęć pozarolniczych.

Na terenie wsi funkcjonuje szkoła podstawowa z oddziałem przedszkolnym, Ochotnicza Straż Pożarna i boisko sportowe LZS Wawelno. W 2007 r. oddano do użytku mieszkańców dobrze zagospodarowany teren rekreacyjny.

Żerkowice

Wieś została najwcześniej wymieniona w źródłach pisanych spośród wszystkich miejscowości gminy Komprachcice. Już w 1274 r. książę Władysław Opolczyk wystawił tu dokument lokacyjny dla wsi Chróścice opatrzonej nazwą *Zirgowice*. Nazwa ta pochodzi od imienia Żyrka. Być może był to zasadzca wsi. Następna wiadomość dotycząca Żyrkowic pojawiła się w 1677 r. i dotyczyła właściciela wsi – hrabiego Mettich.

Według kastratu z 1740 r. właścicielem wsi był wówczas baron Larisch. Mieszkało tu 5 kmicci i 4 ludzi wolnych. Wieś mia-

ła soltysa; była tu karczma i młyn. W roku 1783 właścicielem Żerkowic był Prittwitz, a wieś liczyła 38 mieszkańców. W 1819 r. pojawił się nowy właściciel – baron Ziegler. Tak częsta zmiana właścicieli nie była niczym dziwnym w owych czasach i wiązała się z dużym zadłużeniem majątków. Doprowadziła też, niestety, do ubożenia i rozwarstwiania się wsi.

W roku 1863 w Żerkowicach mieszkało 6 kmicci, 6 zagrodników, 10 chałupników i 13 komorników. We wsi przeważała ludność polska, co poświadczają niemieckie statystyki. W 1925 r. liczba mieszkańców wynosiła 366 osób, w 1965 r. – 357, a obecnie ok. 290.

Żerkowice są obecnie jedną z najmniejszych wsi w gminie Komprachcice. Działa tu Ochotnicza Straż Pożarna i Klub Seniora.

Bibliografia

1. Chmielowice : siedem wieków istnienia / Anna Pobóg-Lenartowicz ; Uniwersytet Opolski. Wydział Teologiczny. - Opole : Wydawnictwo Św. Krzyża, 1995. - 118 s.
2. Dziekaństwo // *Panorama Opolska*. - 2001, nr 11, s. 9
3. Gmina Komprachcice: [informator] / tekst Mirosław Pukacz, Dagmara Duchnowska. - Opole : Dzielnicarska Agencja Wydawnicza, [1999]. - 12 s.
4. Nazywali ją Neudorf / PK [Piotr Krala] // *Panorama Opolska*. - 2001, nr 7, s. 9
Polska Nowa Wieś
5. Ochodze // *Panorama Opolska*. - 2001, nr 9, s. 9
6. Od Domecka do Pucnika / PK [Paweł Krala] // *Panorama Opolska*. - 2001, nr 5, s. 10
7. Osiny / K. // *Panorama Opolska*. - 2001, nr 8, s. 9
8. Pan wsi nie cierpiał nauczycieli / Paweł Krala // *Panorama Opolska*. - 2001, nr 6, s. 9
Chmielowice
9. Parafia w Ochodzach wczoraj i dziś / Henryk Zajac. - Ochodze : Wydawnictwo Św. Krzyża, 2003. - 95 s.
10. Pasja spadła z nieba / Kazimierz Sempruch // *Panorama Opolska*. - 2004, nr 18, s. 11
Polska Nowa Wieś
11. Polska Nowa Wieś / [oprac. Jadwiga Daniel] // *Wieści Gminy Komprachcice*. - 2002, nr 1, s. 2, 6
12. Powiat opolski : szkice monograficzne / [aut. Jan Baron i in.] ; Instytut Śląski. - Opole : IS, 1969. - 423 s.
13. 700-lecie Wawelna / Zbigniew Zalcwski // *Gość Niedzielny*. - 1999, nr 33, dod. *Opolski Gość Niedzielny*, s. 21
14. Z Dąbrowy Niemodlińskiej do Komprachcice i Chmielowic / Jan Majewski // *Nowy Biuletyn Szkolny*. - 2006, nr 3, s. 15-16
Wawelno. Polska Nowa Wieś. Ochodze. Komprachcice
15. Żerkowice // *Panorama Opolska*. - 2001, nr 10, s. 9

W ORBICIE WIEDZY

Opisane poniżej szkolenia zostały zrealizowane w ramach Programu operacyjnego „Promocja Czytelnictwa”. Priorytet Rozwój sektora książki i promocja czytelnictwa. Zadanie *W orbicie biblioteki*. W następnych numerach Pswp zostaną umieszczone relacje z kolejnych szkoleń zrealizowanych przez Wojewódzką Bibliotekę Publiczną.

Książka i biblioteka w życiu osób niepełnosprawnych – szkolenie, WBP w Opolu, 12 maja 2009 r.

12 maja 2009 r. odbyło się w Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej szkolenie pn. „*Książka i biblioteka w życiu osób niepełnosprawnych*” poprowadzone przez pracowników Działu Integracyjno – Biblioterapeutycznego Biblioteki Śląskiej w Katowicach.

Na wstępie **Pani Małgorzata Król** – kierownik Działu Integracyjno – Biblioterapeutycznego omówiła rolę książki oraz biblioteki w pracy z osobami chorymi i niepełnosprawnymi. Przedstawiła ona kilka definicji biblioterapii, a także nakreśliła historię biblioterapii w Polsce i na świecie. I tak termin *biblioterapia* zaczerpnięty został z dwóch greckich słów: *biblion* – książka i *therapeo* – leczyć. Tworzy on najprostszą definicję biblioterapii: **leczenie książką**.

W biblioterapii wykorzystuje się te-

rapeutyczne wartości literatury. Śledząc losy opisanych bohaterów można poradzić sobie z własnymi problemami. Według Ireny Boreckiej

biblioterapia jest to działanie terapeutyczne, które opiera się na zastosowaniu materiałów czytelniczych jako środka wspierającego proces terapeutyczny. Jest rodzajem psychicznego wsparcia i pomocy w rozwiązywaniu osobistych problemów poprzez ukierunkowane czytanie.

Już w starożytności wykorzystywano materiały czytelnicze do biblioterapii. W bibliotece aleksandryjskiej były na przykład umieszczone następujące słowa: „lekarstwo na umysł”, a sama biblioteka była nazywana „lecznicą dusz”. W Kairze stosowano czytanie Koranu w ramach terapii, a w XVIII – wiecznej Europie włączano pobożne teksty do programów leczenia osób psychicznie chorych.

Podstawy biblioterapii – jako dyscypliny naukowej – stworzył Mikołaj Rubakin, który w roku 1919 zapoczątkował badania nad reakcjami czytelników na dany tekst. W Polsce termin ten zaczął obowiązywać w latach 30 – tych XX wieku.

Aby zaistniała biblioterapia niezbędne są **3 elementy**:

- biblioterapeuta;
- uczestnik biblioterapii;
- literatura wykorzystywana w biblioterapii.

Uczestnikami biblioterapii mogą być:

- ludzie chorzy (stosuje się wówczas zajęcia z tzw. biblioterapii klinicznej);
- ludzie zdrowi, ale z problemami życiowymi (na przykład samotność czy odrzucenie);
- dzieci i młodzież z problemami w nauce, z zachowaniem czy z kontaktami społecznymi.

W każdej z wymienionych grup proces biblioterapii przebiega nieco inaczej; również w zależności od tego czy biblioterapia jest indywidualna czy grupowa.

Kierowanie procesem biblioterapii wymaga dobrego przygotowania fachowego oraz pewnych predyspozycji. **Biblioterapeutą** powinna być osoba wzbudzająca zaufanie, cierpliwa i tolerancyjna. Bardzo ważny jest dobór **literatury** przeznaczonej do biblioterapii. Powinna być ona dostosowana do wieku odbiorcy oraz rodzaju problemu, w rozwiązaniu którego ma pomóc. Niezbędne jest aby terapeuta znał treść książek, które poleca czytelnikowi. W Polsce kształceniem biblioterapeutów zajmuje się m.in. **Polskie Towarzystwo Biblioterapeutyczne**, mieszczące się we Wrocławiu.

Po nakreśleniu historii oraz przedstawieniu różnych definicji biblioterapii, Prowadząca omówiła poszczególne fazy przeprowadzania zajęć z biblioterapii. I tak można wyróżnić **3 fazy zajęć biblioterapeutycznych**:

- identyfikacja uczestnika biblioterapii z bohaterem książki i dostrzeżenie w jego problemach swoich własnych;

- katharsis – wewnętrzne „oczyszczenie” pod wpływem treści lektury;

- nowe spojrzenie na własny problem i znalezienie drogi do jego rozwiązania.

Problemy, z którymi borykają się uczestnicy biblioterapii są bardzo różne. Mogą to być problemy natury: medycznej, psychologicznej lub społecznej. We wszystkich może pomóc biblioterapia. Należy jednak pamiętać, iż jest to jedynie **metoda pomocnicza**, która nie zastąpi właściwego leczenia.

Inne, obok biblioterapii, metody wspomagające proces leczenia pacjenta to m.in.: muzykoterapia, arteterapia czy filmoterapia.

Po omówieniu powyższego zagadnienia, Prowadząca przeszła do opisanego specyfiki **Działu Integracyjno – Biblioterapeutycznego** Biblioteki Śląskiej. Dział ten funkcjonuje od roku 2002 i pełni rolę ośrodka metodycznego dla bibliotek – głównie z województwa śląskiego – w zakresie czytelnictwa osób chorych i niepełnosprawnych.

Zbiory, z których mogą skorzystać czytelnicy to m.in. książka mówiona, a także książki pisane alfabetem Braille’a. W bibliotece są także stanowiska komputerowe przystosowane dla osób niepełnosprawnych, wyposażone w urządzenia do odsłuchiwania książki mówionej. W Dziale Integracyjno – Biblioterapeutycznym przeprowadza się szkolenia poruszające problematykę czytelnictwa osób chorych i niepełnosprawnych; a także promuje się twórczość artystów niepełnosprawnych i osób starszych. Od roku 1988 funkcjonuje tu tzw. „Mała Galeria”, gdzie są prezentowane prace.

W kolejnej części szkolenia **Pan Krystian Szczęsny** – pracownik Działu Integracyjno – Biblioterapeutycznego przedstawił prezentację pn. „*Tatry*” z wykorzystaniem muzyki Wojciecha Kilara oraz fragmentów „Tryptyku Rzymskiego”. Była to przykładowa prezentacja, jaką można zastosować podczas zajęć w bibliotece.

W ostatniej części szkolenia odbyły się warsztaty praktyczne, przeprowadzone przez **Panią Katarzynę Szarawarę** – pedagoga pracy terapeutycznej i pracownika Działu Integracyjno – Biblioterapeutycznego. Prowadząca zaprezentowała kilka rodzajów zajęć integrujących grupę, jakie można przeprowadzać podczas warsztatów terapeutycznych w bibliotece. Brały w nich udział wszystkie zgromadzone na szkoleniu osoby.

Na zakończenie, wspólnie z Panią Katarzyną, uczestnicy szkolenia spróbowali ustalić przyczyny, dla których osoby chore, starsze czy niepełnosprawne dosyć rzadko korzystają z usług biblioteki. Można wymienić tu m.in.: bariery architektoniczne, bariery mentalne oraz niechęć ze strony rodziny osoby chorej. Omówiono także ogólną sytuację ludzi starszych i chorych w Polsce.

Lukasz Brudnik
Dział Instrukcyjno-Metodyczny
WBP w Opolu

POBYT DELEGACJI PRACOWNIKÓW WBP W OPOLU W BIBLIOTEKACH W BIELGORODZIE

W dniach 22-30 sierpnia 2009 r., na zaproszenie strony rosyjskiej z obwodu bielgorodzkiego, delegacja pracowników Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Opolu w składzie dyrektor WBP Tadeusz Chrobak, kierownik oddziału „Biblioteka Austriacka” Monika Wójcik-Bednarz, pracownik administracji Robert Dudek oraz instruktor Lukasz Brudnik gościła w Państwowej Publicznej Bibliotece Naukowej.

Wyjazd do Bielgorodu rozpoczął się wczesnym rankiem w sobotę 22.08.2009 roku. Sama podróż, składająca się z trzech etapów (Opole – Warszawa, Warszawa – Moskwa, Moskwa – Bielgorod) przebiegła bez większych problemów oraz komplikacji.

Po dojechaniu do Moskwy następnego dnia, na dworcu przywitał nas kierownik działu informatycznego Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Bielgorodzie. Po krótkiej przerwie poświęconej na regenerację po całonocnej podróży wszyscy udaliśmy się na zwiedzanie Moskwy. Wśród licznych atrakcji (m.in. zwiedzanie Kremla, Placu Czerwonego, próbowanie kwasu chlebowego) nie mogło również zabraknąć zobaczenia, przynajmniej z zewnątrz, Biblioteki Narodowej Rosji. Późnym wieczorem wyjechaliśmy pociągiem do Bielgorodu.

Po dotarciu do Bielgorodu i zakwaterowaniu w hotelu udaliśmy się na do

biblioteki wojewódzkiej w towarzystwie dyrektorki Nadieжды Pietrownej Rożkowej (Надежда Петровна Рожкова), gdzie zapoznaliśmy się z działalnością i funkcjonowaniem działów, wśród których najbardziej zainteresował nas „Dział Techniczny”, oraz „Dział Ekonomiczny” (działy te nie mają swoich odpowiedników w bibliotece w Opolu). W pierwszym z nich można dowiedzieć się wszystkiego o krajowych produktach, czy spełniają wszystkie normy itp., z kolei w drugim znajdują się informacje dla biznesmenów dotyczące jak np. danym miejscu założyć własną firmę, czy jest możliwość skorzystania z jakiegoś ulg oraz wszelkie niezbędne dane, które tenże biznesmen powinien o interesującym go rejonie znać. Co ciekawe, wszystkie informacje jakie można znaleźć w tym dziale dotyczą terenów zarówno rosyjskich, jak i znajdujących się poza terytorium Rosji. Naszą uwagę również zwrócił stan automatyzacji procesów bibliotecznych, który w porównaniu z opolską biblioteką jest troszkę na niższym poziomie (np. ciągły brak możliwości wypożyczenia na odległość). Po zakończeniu wizyty w bibliotece udaliśmy się na spacer po mieście, odwiedzając po drodze bibliotekę uniwersytecką.

W kolejnych dniach udaliśmy się do obwodów Krasnojarskiego (Краснояржский район), Grajworonskiego (Грайворонский район), Wałujskiego (Валуйский район), Jakowlewskiego (Яковлевский район) i Prochorowskiego (Прохоровский район), gdzie zwiedziliśmy tamtejsze biblioteki (wszystkie one posiadają status „bibliotek modelowych”) oraz inne instytucje kultury (muzea – m.in. lokalne muzea regionów Krasnojarskiego i Wałujskiego, czy centra kultury – region Grajworonski), obiekty sakralne, czy

historyczne miejsca (m.in. tereny na których stacjonowały i z których wyruszały w bój wojska rosyjskie w czasie jednych z większych starć II Wojny Światowej w bitwie na Łuku Kurskim). Wszędzie, gdzie nasza delegacja przebywała, doświadczała niedającej się opisać prostymi słowami gościnności i serdeczności ze strony gospodarzy.

Ostatniego dnia pobytu w Białgorodzie odwiedziliśmy teatr lalek, obejrzelśmy pół-panoramę przedstawiającą bitwę na Łuku Kurskim, a także złożyliśmy wizytę w bibliotece im. Aleksandra Puszkina (wprawdzie sam Puszkina niewiele ma wspólnego z Białgorodem, jednak według danych historycznych jego przodkowie mieli większe, bądź mniejsze związki z tym miastem, stąd pomysł nadania bibliotece imienia jednego z najwybitniejszych rosyjskich pisarzy).

W drodze powrotnej do Polski po raz drugi odwiedziliśmy Moskwę, zwiedzając tym razem znajdujący się na obrzeżach miasta kompleks pałacowo – parkowy Carycyno.

Będąc w Rosji trudno nie zauważyć porządku jaki tam panuje. Mimo czasem usilnych starań nie byliśmy w stanie dostrzec nigdzie walających się śmieci, popisanych murów, czy zniszczonych ławek. Na pewno jedną z przyczyn takiego stanu jest to, iż w każdy piątek pracownicy różnych instytucji przez parę godzin muszą poświęcić czas na sprzątnięcie przydzielonego im obszaru. Dodatkowo w każdej miejscowości nie może zabraknąć specjalnego miejsca przyozdobionego niezliczoną liczbą kwiatów, fontann, między którymi umiejscowione są popiersia wybitnych postaci dla danego regionu.

Jeśli chodzi o biblioteki, zaskoczeniem może być fakt, iż w zależności od województwa, istnieją różne modele ich

zarządzania. W przypadku Białgorodu biblioteki w terenie odpowiadają tylko za sprawy merytoryczne, jeśli chodzi o pozostałe rzeczy odpowiedzialna za nie jest miejscowość, w której dana biblioteka się znajduje. Dzięki takiemu systemowi biblioteki, które bardzo często umieszczone są w różnych centrach kultury, nie są przez nie wchłaniane i traktowane po macoszemu, ale stanowią w nich bardzo ważne ogniwo. Trzeba też wspomnieć, iż każda biblioteka prowadzi różnego charakteru kluby (w przypadku biblioteki wojewódzkiej w Białgorodzie, każdy dział posiada swój własny klub), które choć nie zawsze są typowo biblioteczne, przyczyniają się, że wśród mieszkańców biblioteki postrzegane są jako miejsca, gdzie można rozwijać swe zainteresowania, spotykać się ze znajomymi oraz spędzić miłe czas. Ale nie tylko poprzez kluby biblioteki starają się pozyskać czytelników. Kącik ze zwierzętami, czy tworzenie własnych gier komputerowych to tylko niektóre oryginalne pomysły, jakie można podpatrzeć i promować w województwie opolskim. Jeśli chodzi o automatyzację procesów bibliotecznych, zarówno w Polsce, jak i w Rosji istnieje parę systemów komputerowych. Porównując jednak z województwem opolskim, w białgorodzkim wszystkie biblioteki posiadają ten sam program komputerowy, który jest obsługiwany z centralnego serwera umieszczonego w bibliotece wojewódzkiej.

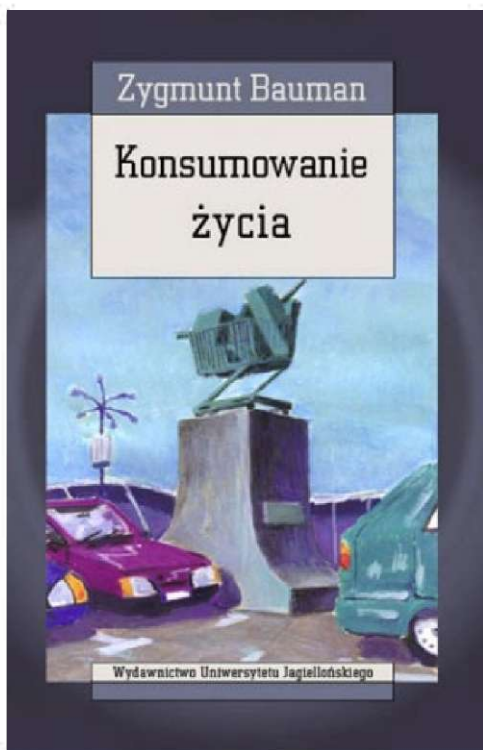
Pobyt pracowników WBP w Opolu w obwodzie białgorodzkim był bardzo dobrą okazją do wzajemnej wymiany doświadczeń, poznania innego spojrzenia na bibliotekarstwo, a także podpatrzenia co można jeszcze zmienić, aby biblioteki w opolskim stały się jeszcze bardziej atrakcyjniejsze dla czytelników.

Agnieszka Halubiec
Dział Instrukcyjno-Metodyczny
WBP w Opolu

**KSIĄZKI
NA BIBLIOTECZNĄ PÓLKĘ**
Przegląd nowości wydawniczych

Konsumowanie życia / Zygmunt Bauman ; przekł. Monika Wyrwas-Wiśniewska. Kraków : Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, 2009

Jesteśmy tylko towarem

Zygmunt Bauman, jeden z czołowych współczesnych socjologów, autor wielu znaczących koncepcji m.in. *postmodernizmu, ponowoczesności*, wydał kolejną

interesującą pracę pt.: *Konsumowanie życia*. Tytuł bardzo wymowny, ponieważ publikacja diagnozuje stan społeczeństwa opartego na konsumpcji, rynkowego podejścia do emocji, uczuć, społeczeństwa zbudowanego na nowych wzorach poszukiwania relacji partnerskich. Bauman po raz kolejny dociera do sedna i trafnie opisuje zjawiska, które na co dzień mogą nam umknąć. W studium *Konsumowanie życia* socjolog nazywa procesy, których nie spostrzegamy i których nie jesteśmy świadomi. Analizuje formy społeczne i kultury współczesności. Jak sam podsumowuje: *Głównymi tematami tej książki są inwazja, podbój i kolonizacja sieci stosunków międzyludzkich przez światopoglądy i zachowania zainspirowane przez rynki towarowe – oraz źródła niezadowolenia i sprzeciwu, a czasami i oporu przeciw tym siłom okupacyjnym, jak również o pytaniu o nieprzekraczalne granice (jeśli takie istnieją) władzy okupanta*. Autor kreśli przed nami drogi transformacji. Z producentów zamieniamy się w konsumentów. Przekształcają się nasze role i usytuowanie w siatce kulturowej. Wiele miejsca badacz poświęcił zmianom światopoglądowym, wynikającym z powszechnego użycia Internetu. „Społeczeństwo podłączone do sieci” wszystko traktuje jak towar. Stajemy się produktami na sprzedaż, jesteśmy „promotorami towarów i towarami, które promują”. Marzymy o sławie, dla samej sławy, aby wydobyć się z szarej masy innych towarów, stać się tym najlepszym, najbardziej pożądanym, najdroższym. Znaczymy tyle, ile kupimy i sprzedamy. Jak pisze Bauman: *Puentując popularną parafrazę cogito Descartes'a „Kupuję, więc jestem...”, można by, a nawet należałoby, dodać „... podmiotem”*. Wybór partnera życiowego staje się również podobny do zakupów w sieci. Portale

randkowe i pararandkowe dostarczają możliwości wyboru partnera, jak produktu z półek w supermarkecie. Daje to złudzenie większego bezpieczeństwa i zniwelowania ryzyka wyboru. Autor rozdziela i definiuje, czym jest konsumpcjonizm, a czym konsumpcja. Stwarza pojęcie społeczeństwa konsumpcyjnego, które wysoko w swojej hierarchii stawia tych, którzy mają znaczące zdolności konsumenckie. Być w czolówce, mieć wysoką wartość na rynku – towarzyskim, pracy i innych, to gwarancja pełnej akceptacji społecznej i zarazem pełne uczestnictwo w kulturze konsumpcyjnej, o której również pisze Bauman. Dokładnie kreśli jej charakter i zasady, na jakich jest budowana. Publikacja Zygmunta Baumana niesie wiele interesujących obserwacji i ważnych pojęć, które zapewne wejdą w kanon definicji socjologicznych, warto więc zapoznać się z tą pracą.

Ładne duże amerykańskie dziecko / Judy Budnitz ; przeł. Jolanta Kozak. Kraków : Społeczny Instytut Wydawniczy Znak, 2009.

Codziennosc w objęciach magii

Ładne duże amerykańskie dziecko to znakomity zbiór krótkich form prozatorskich rodem z USA. Judy Budnitz reprezentuje młode pokolenie amerykańskich pisarzy, tworzących w nowym nurcie literackim, który odrzuca realizm na rzecz wyobraźni, eksperymentów i elementów magii. Jednym z głównych przedstawicieli tego nurtu jest David Foster Wallace. Judy Budnitz zadebiutowała opowiadaniem w 1998 roku i od razu została zauważona. Kolejne publikacje również przynosiły autorce uznanie (Gdybym ci kiedyś powiedziała – wydane przez Znak w 2007 roku)

oraz omawiana książka – *Ładne duże amerykańskie dziecko*. Książki znalazły się na prestiżowej liście Orange Prize. W zbiorze *Ładne duże amerykańskie dziecko* można odnaleźć charakterystyczne dla twórczości autorki opowiadania, które mają charakter przypowieści, baśni. Jest w nich element niedookreślenia przestrzeni lub czasu. Rzeczywistość wymieszana z fantastycznymi wydarzeniami, nieprawdopodobnymi historiami staje się przejaskrawionym komentarzem do amerykańskiego modelu kultury, państwa i amerykańskich mitów. Proza Budnitz zaskakuje na każdym kroku, biegnie w niesamowite rejony absurdu i niedorzeczności, jednocześnie wydobywając na powierzchnię niepokoje, obsesje i faktyczne niedorzeczności codziennego życia. Autorka poddaje krytyce współczesność, jej konsumpcyjny charakter. Znakomity przykład stanowi opowiadanie *Nadia*, które rozpoczyna się następująco:

Nasz kumpel Joel dostał narzeczoną z katalogu wysyłkowego. Wszystko odbyło się najzupełniej legalnie – wykonał parę telefonów, przejrzał katalogi, porównał oferty. Oprócz aspektów konsumpcyjności życia, opowiadanie to pokazuje amerykański pęd do organizowania akcji społecznych, udzielania się, przy czym autorka podskórnie kpi, pokazując, iż często są to działania absurdalne, niepotrzebne lub zwyczajnie śmieszne. Budnitz tropi społeczne obsesje wpisane w codzienność i doskonale się z nimi rozprawia literacko. Bierze pod lupę amerykański model rodziny i rozkłada na czynniki pierwsze, ukazując jej złe i dobre strony. Pokazuje mit Stanów Zjednoczonych, jako ziemi obiecanej dla emigrantów i liczne problemy z tym związane. W opowiadaniach nie brakuje humoru, autorka często puszcza oko do swoich czytelników. Pisarka ma bardzo oryginalne koncepty i nieprzewidziane zakończenia, które robią wrażenie i dają do myślenia. Proza Judy Budnitz jest znakomitą grą z magią, rzeczywistością i językiem. Pierwszorzędna twórczość trafnie opisująca współczesność przy użyciu eksperymentalnych, zaskakujących i niekonwencjonalnych narzędzi.

Nowohucka telenowela / Renata Radłowska. Wołowiec : Wyd. Czarne, 2008.

Historie z życia wzięte

Reportaż przeżywa wydawniczy renesans. Na fali „sukcesu” warto polecić zbiór „życiowych historii” *Nowohucka telenowela* Renaty Radłowskiej. Mimo iż nota wydawnicza głosi, że *To nie są reportaże. To historia Nowej Huty opowiedziana przez mieszkańców, którzy noszą ją w sobie albo nosili...* – to jednak zapis, który

Renata Radłowska **Nowohucka telenowela**

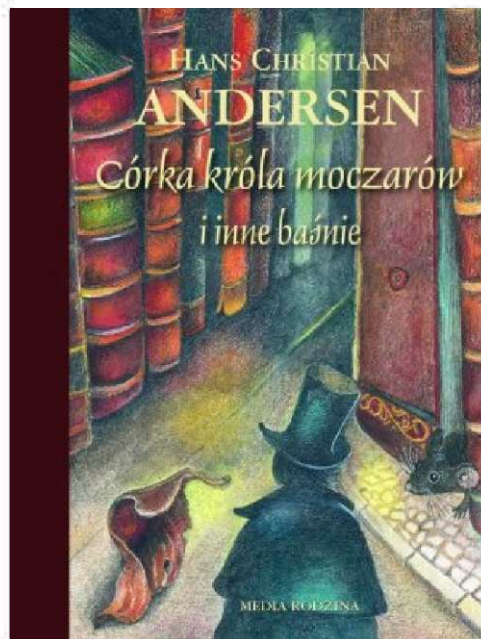

mamy przed sobą ma posmak reportażu i znajduje się w ramach literatury faktu. Autorka wsłuchuje się w opowieści swoich bohaterów, po czym z wielką dokładnością przelewa ją na papier. Autentyzm historii ma niebagatelne znaczenie i nabiera mocy dokumentu epoki, tekstu źródłowego, który niesie wiele cennych informacji o ludziach, ich światopoglądzie, odbiorze ówczesnej codzienności. Istotnie książka – jak już sam tytuł sugeruje – ma coś z telenoweli. Każdy rozdział jest jak kolejny odcinek serialu, którego losy bohaterów możemy śledzić każdego dnia. Autorka nadaje ciekawe ramy narracyjne, sprawnie wprowadza w historię swoich bohaterów. Pisze o nich z wielką wrażliwością, ale bez nachalnych wzruszeń, czasem z żartem, zabawną konkluzją, z dowcipem, nikogo nie ocenia. Pochyliła się nad każdą opowieścią, wnikliwie obserwuje i wydobywa te ulotne subtelnosci

w świecie Nowej Huty, która kojarzy się zazwyczaj tylko z planem sześcioletnim, kombinatem i pochodem socjalizmu. A przecież w mieszkaniach wielkich blokowisk były marzenia, uczucia, dramaty, zabawne historie, czyli prawdziwi ludzie. To nich jest właśnie ta książka. O bohaterach, którym budowa kombinatu zabrała dotychczasowe domy, na gruzach których budowano wielki pomnik socjalizmu. O ludziach, którzy zaczęli tam wszystko od nowa, którzy chcieli realizować swoje życie najlepiej jak mogli, w ramach ówczesnych możliwości. *Nowohucka telenowela* to historie i kilka ascetycznych, czarno-białych zdjęć, jak kropka nad i, jak slajd do następnej opowieści. Ciekawy jest wzór tytułowy rozdziałów: *Elżbieta od przenoszonego domu, Janusz od je-siennych romansów, Krystyna od synów dyrektorów*... Każdy bohater „od” – jest absolutnym podmiotem danej opowieści. Istnieje pewna uniwersalność losów, jakie pojawiają się w tych historiach, bo w zasadzie życie toczy się podobnie w najważniejszych kwestiach wszędzie. *Nowohucka telenowela* to bardzo ciekawy zbiór opowieści, które się zdarzyły, których autentyczność potwierdzają bohaterowie z krwi i z kości. Pamięć czasem im odmawia posłuszeństwa, pamiętają tak, jak chcą pamiętać i snują swoją historię, nieśmiało pociągając za sobą czytelnika.

Córka króla moczarów i inne baśnie / Hans Christian Andersen ; przeł. Bogusława Sochańska. Poznań : Wyd. Media Rodzina, 2009.

Baśnie Hansa Christiana Andersena nigdy się nie starzeją. Na rynku wydawniczym pojawił się nowy zbiór utworów duńskiego pisarza *Córka króla moczarów i inne baśnie* w tłumaczeniu Bogumili

Sochańskiej. W tomie znajdują się baśnie mniej lub bardziej znane, wyrastające z wielkiej wyobraźni i wrażliwości pisarza. Wpływów na twórczość baśnopisarza było wiele i są one widoczne w jego prozie – wspomnienia z dzieciństwa, obserwacja codzienności, zachwyty nad powszedniością, czy też prośby przyjaciół, które skłoniły go, aby napisać konkretną baśń – jak na zamówienie. Jak zawsze, w utworach Andersena nie brakuje wzruszenia, przemyśleń i mądrej pointy, przesłania. Można w nich odnaleźć wiele elementów duńskiej ludowości i głębokiej religijności pisarza, która ujawnia się niemal w każdej baśni. Duch egzystencjalizmu unosi się nad baśniowym światem. *Bzowa babuleńka, Ole Śpijsłodko, Zupa z kolka od kielbasy, Krasnoludek i madame, Pięć ziarenek grochu* i wiele innych baśni zabiera czytelnika w świat dzieciństwa, a młodych odbiorców uczy, wzrusza i oswaja z rzeczywistością. Piękna baśń *Ole Śpijsłodko* wspaniale opowiada o śnie, ale także o śmierci, o której tak trudno się

mówi. Andersen podsuwa wiele prawd zakamufLOWANYCH w metaforze. Wielki baśniowy świat i bogactwo wyobraźni duńskiego baśniopisarza niezmiennie pociąga i wzrusza.

Hanna Jamry
Dział Informacyjno-Bibliograficzny
WBP w Opolu

**NOWOŚCI O ŚLĄSKU
OPOLSKIM.
Propozycje do księgozbioru
podręcznego**

Dąbrowa : zarys monograficzny / Joanna Banik, Wojciech Szwed ; współpr. Renata Kobylarz. - Opole : Wójt Gminy Dąbrowa, 2009. - 439 s., [56] k. tabl. : il. - Bibliogr. s. 435-439

Jest to pierwsze tak obszernie opracowanie 15 wsi przynależących administracyjnie do gminy Dąbrowa. Ramy chronologiczne książki wyznaczają znaleziska archeologiczne datowane na okres neolitu, a zamyka rok 2006. W pierwszych rozdziałach przedstawiono warunki geograficzne gminy, historię tych ziem, dzieje linii kolejowej relacji Wrocław – Katowice oraz skomplikowane losy rodzimej ludności. W kolejnych rozdziałach książki zaprezentowano poszczególne wsie. Analogiczny układ podrozdziałów służy łatwiejszemu porównaniu miejscowości wchodzących w skład gminy Dąbrowa.

Góry Opawskie : przydrożne kapliczki, krzyże i figury / tekst i zdjęcia Grzegorz Weigt. - Prudnik : Starostwo Powiatowe w Prudniku ; „Aneks”, 2009. - 206, [2] s. : il.

Drugi i szlaki Gór Opawskich mogą zachwyć bogactwem przydrożnych krzyży, figur i kapliczek. W publikacji uwzględniono ponad 300 tych małych obiektów architektury sakralnej zachęcając czytelników do wędrowki po Górach Opawskich i ich najbliższej okolicy idąc tym właśnie szlakiem.

Grodzisko : dzieje wsi i kościoła 1429-2009 / Piotr Smykała. - Opole : Wydaw. MS, 2009. - 318, [1] s. : il. - Bibliogr. s. 314-317

Wieś Grodzisko leży w powiecie strzeleckim. Autorowi udało się odtworzyć jej historię, mimo skąpej dokumentacji archiwalnej. Oprócz historii miejscowości i właścicieli dóbr w Grodzisku, autor opisuje dzieje młynów wodnych, miejscowej karczmy, kuźni, zakładu stolarskiego, szkoły oraz kościoła i parafii.

Muzyka innego świata : krytycy o Marku Jodłowskim / pod red. Jacka Gutorowa. - Opole : Miejska Biblioteka Publiczna, 2009. - 91 s.

Marck Jodłowski – poeta, krytyk literacki i teatralny, tłumacz zmarł siedemnaście lat temu. Opublikował trzy tomy poezji, prowadził w miesięczniku *Odra* stałą rubrykę *Didaskalia* a w *Opolu* dział *Dygresje teatralne*. Na łamach *Trybuny Opolskiej* publikował reportaże, teksty krytycznoliterackie oraz eseje o literaturze – *Dykcjonarz Literacki*. Niniejszy zbiór szkiców jest pierwszym tego rodzaju opracowaniem krytycznym poezji Marka Jodłowskiego. O jego twórczości piszą Jacek Łukaszewicz, Jan Krasicki, Jacek Gutorow, Adrian Gleń i Zbigniew Bitka.

Ostatni władca Górnego Śląska : Władysław I, pan na Opolu i Raciborzu (1225-1281) / Wojciech Dominiak. - Racibórz : Wydaw. I Agencja Informacyjna WAW Grzegorz Wawoczny, 2009. - 352 s. : il. - Bibliogr. s. 294-324

Wojciech Dominiak pracuje w Instytucie Historii Uniwersytetu Opolskiego, specjalizuje się w historii księstwa opolskiego w XIII i XIV wieku i na podstawie rozprawy o księciu opolskim Władysławie I uzyskał stopień doktora nauk huma-

nistycznych. W literaturze historycznej jest to pierwsza monografia poświęcona tej postaci chociaż inni książęta opolscy doczekali się już podobnych opracowań.

Przejaśnienie / Walter Pyka ; red. Harry Duda. - Opole : Woj.Bibl.Publiczna im. E.Smolki, 2009. - 122 s.

„Farmaceuta z Popielowa, Walter Pyka, pisze wiersze. Te wiersze, odkąd pamiętam, zawsze mnie fascynowały swoją szczerością, prostotą i muzycznością. Pisze o rzeczach dla siebie bliskich; o rodzinie, znajomych; o swoich tęsknotach; o życiu. Wiersze fascynują...” napisał Tadeusz Soroczyński. Na dorobek literacki Waltera Pyki składa się siedem zbiorów poetyckich: *Zapach tęczy, Jednego więcej, Dogonić miłość, Okolice zdziwienia, Białe na czarnym, Ponad zielkiem. Ekslibrisy wierszem pisane.*

Stanisław Śmielowski / Zbigniew Kościów. - Wołomin : Wydawnictwo Polskie w Wołominie ; Woj.Bibl.Publiczna im. E.Smolki, 2009. - 70 s. : il. - Bibliogr. s. 62-65

Najnowszą pozycją z cyku opowieści kompozytorskich Zbigniewa Kościowa jest monografia Stanisława Śmielowskiego – kompozytora, folklorysty, dziennikarza radiowego, pedagoga, który odegrał w życiu muzycznym powojennej Opolszczyzny rolę pierwszoplanową. Autor w postludium napisał „Stanisław Śmielowski pozostawił kompozycje wzbogacające zasoby muzyki poważnej w kraju i poza jego granicami (Armenia, Niemcy), a także dobrą pamięć, którą zaskarbiają sobie ludzie życzliwi światu.”

Województwo śląskie 1945 - 1950 : zarys dziejów politycznych / pod red. Adama Dziuroka i Ryszarda Kaczmarka. - Katowice : Wydaw. Uniwersytetu Śląskiego, 2007. - 752 s., [16] s. tabl., 1 mapa złoż. - (Prace Naukowe Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach ; nr 2485). - Bibliogr. s. 687-714

31 marca 1945 roku w *Gazecie Urzędowej Województwa Śląskiego* ogłoszono „Sprawiedliwości dziejowej stało się zać. Odwiecznie polskie ziemie Śląska Opolskiego powróciły do Rzeczypospolitej Polskiej. Aktem Rządu Tymczasowego RP ziemie te włączone zostały do obszaru województwa śląskiego”. Powojenne województwo śląskie przetrwało niespełna 6 lat w odróżnieniu od istniejącego 17 lat przedwojennego województwa śląskiego. Ze względu na konieczność szczegółowej prezentacji nieopisywanych do tej pory zagadnień ograniczono się do zagadnień politycznych. Opracowanie powstało wspólnym wysiłkiem historyków Uniwersytetu Śląskiego, Oddziału Instytutu Pamięci Narodowej w Katowicach oraz Instytutu Śląskiego w Opolu.

Wojna na Równinie Grodkowskiej : Grodków i okolice w 1945 roku / Robert Primke, Maciej Szczerepa, Wojciech Szczerepa. - Jelenia Góra : Archiwum - System, 2009. - 92 s. : il. - (Śląsko-lużyckie Bitwy i Kampanie). - Bibliogr. s. 89-92

Autorzy przedstawiają kulisy walk w lutym i marcu 1945 roku jakie toczyła Armia Czerwona z wojskami niemieckimi w rejonie Grodkowa. Praca została oparta głównie na źródłach niemieckich i radzieckich oraz materiałach archiwalnych.

ZAPIS CZATU Z MARKIEM KRAJEWSKIM

Moderator: Witam na czacie z Markiem Krajewskim. Zapraszam do zadawania pytań.

~**weronika** :- Czy postać Mocka była od początku w Pana wyobraźni w pełni ukształtowana? Czy wiedział Pan, że ma być wyposażona w takie cechy charakteru?

Marek_Krajewski: Tak, od początku miałem pewien obraz Mocka. Miałem zarówno wyobrażenie jego wyglądu zewnętrznego jak i cech charakteru. Wydaje mi się, że w trakcie powstawania nowych powieści charakter Mocka nie uległ żadnym przeobrażeniom.

~**Lena** :- Lubi Pan postać Eberharda Mocka?

Pozdrawiam!

Marek_Krajewski: Tak, lubię mojego bohatera, chętnie poszedłbym z nim na piwo. Również pozdrawiam.

~**Sebek** :- Czy trudnym zadaniem jest pisać książkę wspólnie z innym autorem - mam na myśli Pana wspólne książki z Mariuszem Czubejem? Czy to trudna współpraca?

Pozdrowienia z Opola:)

Marek_Krajewski: Współpraca układała nam się bardzo dobrze, nie ma większych trudności, jeśli ludzie się rozumieją i zgodnie dążą do celu

~**pink** :- Dzień dobry, chciałbym spytać czy faktycznie w sferze moralnej życie przedstawione przez Pana w międzywojennym Wrocławiu odpowiada rzeczywistości, gdyż czytając serie z Mockiem, rzuca się w oczy, że praktycznie każdy kto stawał na drodze Mocka, na swoim sumieniu miał charakterystyczne „grzeszki” takie jak: ktoś był homoseksualistą, bądź pedofilem, bądź nagminnie odwiedzał domy publiczne, niezależnie czy to był przestępca, czy ktoś pełniący odpowiedzialne stanowisko. Sam Mock miał swoje kontrowersyjne upodobania. A może troszkę próbuje Pan oczernić Niemców?

Marek_Krajewski: Wrocław był miastem mieszczańskim, zamożnym i nie popełniano w nim tak spektakularnych zbrodni jakie opisuję w moich powieściach. Nie mam zamiaru nikogo oczerniać, piszę kryminały, a okropieństwo i makabra widoczne w moich opowieściach są konsekwencją gatunku jaki uprawiam.

~**fan** :- Panie Marku, czy ma Pan swoich ulubionych autorów powieści kryminalnych? Polskich, zagranicznych?

Marek_Krajewski: Tak, moim niedoścignionym wzorem i mistrzem jest Raymond Chandler.

~**fan2** :- Czy myśli Pan o napisa-

niu innej powieści niż kryminalna?
Pozdrowienia z Opola!

Marek_Krajewski: Nie, ograniczam się do gatunku, w którym się dobrze czuję i przy uprawianiu którego nabrałem pewnych doświadczeń.

~**nickname** :- Panie Marku, Olga Tokarczuk startuje w grudniu z powieścią kryminalną, trochę piszących kryminałów w Polsce jest. Kogo z „kolegów po kryminalnym piórze” sam lubi Pan czytać? Czy w ogóle lubi Pan czytać kryminały? Albo też inaczej - co sam Pan chętnie czyta?

Marek_Krajewski: Nie będę oceniał moich kolegów po piórze, pozostawiam to krytykom literackim. Jestem wierny dewizie Teodora Parnickiego: „Niech szewc nie ocenia szweca a pisarz pisarza”. Czytam bardzo dużo literatury pięknej, ostatnim moim odkryciem, jest twórczość Mario Vargas Llosy.

~**czytelnik** :- Którą z książek z cyklu Bresalu lubi Pan najbardziej i uważa za najlepiej napisaną, w której nic by Pan nie zmienił?

Marek_Krajewski: W żadnej z moich książek niczego bym nie zmienił, poza szczegółami np. militarnymi albo topograficznymi. Najbardziej lubię moją drugą powieść „Koniec świata w Brasławu” ponieważ była ona najmocniej krytykowana.

~**edi** :- Gratuluję nominacji do Nagrody Wielkiego Kalibru 2009.

Która z dotychczas zdobytych nagród

była dla pana najważniejsza i coś zmieniła w pana życiu?

Marek_Krajewski: Dziękuję za gratulacje, prawdziwym punktem przełomowym w mojej biografii literackiej było otrzymanie Paszportu Polityki. Po otrzymaniu tej prestiżowej nagrody zacząłem myśleć o poświęceniu się wyłącznie pisarstwu.

~**okularnik** :- Jak Pan ocenia imprezy, które pojawiają się wokół kryminału w Polsce? Na przykład Porę Prozy Instytutu Książki i jej część Festiwal Kryminału?

Marek_Krajewski: Nie do mnie należy ocena, ponieważ na ogół byłem aktywnym uczestnikiem tych imprez. O wrażenia należałoby zapytać odbiorców, słuchaczy widzów.

~**Ula** :- Czy filologia klasyczna przydaje się w życiu codziennym?

Marek_Krajewski: Bardzo się przydaje ponieważ trudne języki klasyczne (łacina i greka) zawierają w sobie tyle alternatywnych rozwiązań i pułapek gramatycznych, że człowiek który je poznał jest niezwykle kreatywny i potrafi dać sobie radę w każdej sytuacji życiowej wymagającej podjęcia decyzji.

~**link** :- Pana książki są tłumaczone na wiele języków. Czy jest Pan zadowolony z tych tłumaczeń? Współpracuje Pan jakoś z tłumaczami?

Marek_Krajewski: Bardzo blisko współpracuję z tłumaczami, stawiają mi oni bardzo wiele pytań a ja sta-

ram się na nie odpowiadać najlepiej jak potrafię. Ze wszystkich tłumaczeń obcojęzycznych czytałem jedynie tłumaczenia niemieckie. Uważam, że prezentują one bardzo dobry poziom.

~czytajacy :- Co Pan czuł, kiedy ukazała się w księgarni pierwsza Pana książka?

Marek_Krajewski: Była to radość tak wielka, że można ją z radością jaką odczuwa ojciec po narodzinach dziecka.

~lukash :- W jakim stopniu nadkomisarz Pater jest wizją Pana, a jakim pana Czubaja jako bohater waszych wspólnych powieści?

Marek_Krajewski: Pater nie jest projekcją cech ani Mariusz Czubaja ani moich, no chyba że weźmiemy pod uwagę jego miłość do muzyki i piłki nożnej.

~Piotr :- Jaką rolę pełnią wulgaryzmy w niektórych Pana książkach? Czy mają wzmocnić efekt narracji, czy może zbliżyć się do realiów ulicy?

Marek_Krajewski: Maja odzwierciedlać krwisty i dosadny język stróżów prawa.

~Kika :- Ile zna Pan języków obcych?

Marek_Krajewski: Biegłe władam językiem niemieckim, swobodnie czytam po angielsku, włosku i rosyjsku. Z języków starożytnych znam łacinę i grekę.

~lukash :- W „Różach cmentarnych” Pater przedstawia swojej miłości utwór Starless zespołu King Crimson, pierwsza część tego utworu Joannie się spodobała, jednak głównemu bohaterowi nie było dane poznać jej opinii, na temat czy druga część tegoż utworu, ta bardziej skomplikowana też się jej spodobała. Którą część Pan preferuje?

Marek_Krajewski: Bardzo lubię ten zespół, na mojej rankingowej liście muzycznej zajmuje on zdecydowanie pierwsze miejsce lubię zarówno kompozycje delikatne i śpiewne jak i połamane rytmy tego zespołu. Utwór Starless podoba mi się w całości.

~gwiazdka** :-** Czy ogląda Pan filmy kryminalne? Czy mogą stanowić jakąś inspirację?

Marek_Krajewski: Inspirację może stanowić wszystko, poczawszy od treści snu a skończywszy na książce lub filmie kryminalnym. W tym drugim wypadku należy się wystrzegać przejęcia cudzego pomysłu ponieważ jest to rodzaj plagiatu.

~Piotr :- Może myśli Pan o napisaniu (nawiązując do filologii klasycznej) książki kryminalnej, której akcja działałaby się w np. starożytnym Rzymie?

Marek_Krajewski: To bardzo ciekawy pomysł, nie chciał bym jednak stąpać po cudzych ścieżkach (Steven Saylor).

~**Marta** :- Czy chciałby Pan, aby któraś z Pana książek albo cały cykl została zekranizowana?

Marek_Krajewski: Chciałbym jako wielki miłośnik kina, sprzedać prawa do ekranizacji, lecz projekt ten z różnych względów nie zostanie zrealizowany.

~**bruno** :- Mock i Pater, choć trochę ich różni, mają jedną wspólną cechę - są bezkompromisowi wobec podejrzanych i bardzo często używają wobec nich siły - nawet jeśli podejrzany okazuje się niewinnym. Czy taki typ policjanta, chciałby pan widzieć w rzeczywistości, w naszych polskich realiach?

Marek_Krajewski: Należy dokonać ścisłego rozróżnienia pomiędzy literaturą a rzeczywistością. Nie zawsze to co jest interesujące w fikcji jest dobre w życiu realnym.

~**Leonia** :- Czy lubi Pan spotykać się z czytelnikami i czy te spotkania wpływają jakoś na Pana lub Pana twórczość?

Marek_Krajewski: Bardzo lubię spotkania autorskie, są one bardzo ważne ponieważ pokazują mi iż to co robię ma sens a ponadto są bardzo

inspirujące ponieważ nie jeden czytelnik zaprezentował mi ciekawy pomysł do literackiego wykorzystania.

~**Olla** :- Czy będzie kolejna powieść z cyklu Bresalu?

Marek_Krajewski: Jako autor powieści kryminalnych a więc powieści tajemnic mam prawo do pewnej tajemniczości i na Pani pytanie odpowiem "politycznie": Nie potwierdzam i nie zaprzeczam".

~**qwerty** :- W opowieściach o Mocku, bardzo często pojawia się wątek religijny, który zarazem jest załączkiem do zbrodni. Czy prywatnie interesuje się pan religiami?

Marek_Krajewski: Prywatnie interesuje mnie wiele rzeczy w tym na pewno filozofia i religioznawstwo.

~**maja** :- Był Pan dzisiaj na spotkaniu autorskim w Tułowicach, czy Pana zdaniem było to spotkanie udane

Marek_Krajewski: Było bardzo udane, spotkałem się tam z serdecznym przyjęciem i z interesującymi pytaniami.

Moderator: Dziękuję bardzo za udział w czacie i serdecznie zapraszam na kolejne.